

accountant

NBA-magazine voor accountants en financials | nr. 1 2021

Corona laat
accountants grote
stappen zetten in
de digitale wereld

Politiek wil groene
economie, sterk
mkb en 'eerlijke'
belastingen

Een wit vel papier
voor de audit

RENÉ VIERBERGEN

‘Je hebt collega’s
nodig die je bij
je kraag durven
te grijpen’

JORIS EBBERS OP DE STOEL / SPELREGELS JAARVERSLAGGEVING BIJ DREIGENDE
DISCONTINUÏTEIT / TOCH WEER RUIMTE VOOR 'ADVOCOUNTANTS'?

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

NBA

**De accountant:
adviseur
& regisseur
voor succes!**

“De MKS® methode is speciaal ontwikkeld om accountants meer, makkelijker en inspirerend te laten adviseren. Jouw advies maakt het verschil, vaak al binnen 3 maanden.”

Luuk Haegens

Managing Partner
Management Kompasgroep B.V.

+31 (0)478 583150

info@mks.tools

ACCOUNTANCY TOEKOMST- GERICHT ZÉÉR WAARDEVOL

Jij herkent dit vast wel. Jouw klanten hebben nu meer dan ooit uitdagingen en weten niet goed hoe deze aan te pakken. Een ding weet jij zeker, “zij willen toekomstperspectief, houvast en een concreet plan” en jij wil hen daarbij helpen. Maar hoe pak jij dit aan?

Accountants die werken met de MKS® methode, hebben hiervoor een krachtige aanpak. Bij 90% van de ondernemers leidt dit al binnen 3 maanden tot structurele verbetering. Ondernemers krijgen meer grip, rust, focus en een betere winstgevendheid. Toekomstperspectief, plezier en continuïteit zijn dan een logisch gevolg. En voor accountants is het een gestructureerde en doeltreffende adviesaanpak die leidt tot meer impact, inspirerende adviesgesprekken en intensere klantrelaties.

METHODE + TRAINING + TOOLS

=

MÉÉR WINST

VOOR JOU EN JE KLANT

MANAGEMENT

KOMPASGROEP
Resultaat door inzicht

Slim samen- werken aan rendement & waarde

De MKS® methode

01 Quickscan

Inzicht - Bewustwording – Eyeopener

Waardevol adviseren op drie niveaus.

Benieuwd hoe?

Ontdek het winstcanvas en check onze trainingen op:

winstcanvas.nl en
www.mks.academy

Met een 0-meting maak je binnen 3 uur de ondernemer bewust van de huidige situatie en het aanwezige (winst)verbeterpotentieel. Met deze quickscan kom je eenvoudig bij de klant aan tafel en spreek je concreet over:

- Het verbeterpotentieel
- De 6 resultaatbepalers
- De begroting
- De KPI's
- De kostprijs

02 Bedrijfsdoorlichting

Grip – Focus – Rust – Sturing

Met het Winstcanvas licht je samen met jouw klant zijn bedrijf door. Op inspirerende wijze laat je de ondernemer invulling geven aan de “hoe vraag” ten aanzien van (winst)verbeterpotentieel. Met deze stap help je de ondernemer beter te ondernemen. De bedrijfsdoorlichting wordt samengevat in een praktisch jaarplan dat onder andere bestaat uit:

- Een actie- en verbeterplan op 1 A4
- Een begroting

03 Bedrijfsbegeleiding

Monitoring - Richtinggevend – Groei realisatie

Wekelijks of maandelijks wordt met behulp van unieke software een managementrapportage samengesteld op basis van de 6 resultaatbepalers. In deze logische vervolgstap ben jij, als business coach of trusted advisor, een waardevolle sparringpartner tijdens het groei en verbetertraject van jouw klanten.

INHOUD

Colofon

ACCOUNTANT

NBA-magazine voor accountants en financials

Elfde jaargang

De in dit tijdschrift voorkomende meningsuitingen mogen niet worden gezien als officiële zienswijzen van de NBA, tenzij zulks uitdrukkelijk is vermeld. Overnemen van de inhoud van dit tijdschrift is mogelijk met bronvermelding. ISSN 2211-5382.

REDACTIE

Marc Schweppe, hoofdredacteur
Marja Brouwer-Franken, eindredacteur
Björn Remmerswaal, redacteur
Erwin Breijl, webredacteur

REDACTIEADRES

NBA, Postbus 7984, 1008 AD Amsterdam,
telefoon 020-3010368,
e-mail redactie@accountant.nl

WEBSITE

www.accountant.nl

MEDEWERKERS

Lex van Almelo, Bert Bakker, Adrie Boxmeer,
Ronald Bruins, Wendy Groot, Rob Heinsbroek,
Arnout van Kempen, Lieuwe Koopmans,
Luc Quadackers, Peter Steeman, Elly Stroo Cloeck,
Henk Vlaming, Nart Wielaard

BEELD

De Beeldredacteur, VRHL, Marja Brouwer

ABONNEMENTEN

NBA, Postbus 7984, 1008 AD Amsterdam,
telefoon 020-3010323, prijs € 100 per jaargang,
voor studerende € 50, losse nummers € 25,
prijzen inclusief btw.
Abonnementen kunnen op elk gewenst tijdstip
ingaan en lopen automatisch door, tenzij dertig
dagen voor de vervaldatum schriftelijk wordt
opgezegd. Adreswijziging mailen naar
boekhandel@nba.nl.

VORMGEVING

VRHL Content en Creatie
Alphen aan den Rijn, www.vrhl.nl

ADVERTENTIES

Elma Media BV, Postbus 18, 1720 AA
Broek op Langendijk
Contactpersoon: Rob Stavenuiter,
telefoon 0226-331638, e-mail r.stavenuiter@elma.nl

DRUKKERIJ

Senefelder Misset Doetinchem

© 2021 NBA

Niets uit deze uitgave mag worden gereproduceerd door
boekdruk, foto-offset, fotokopie, microfilm of welke andere
methode dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de
uitgever. Accountant bevat informatie en wenken, die met
de meeste zorgvuldigheid zijn samengesteld. NBA en de bij
deze uitgave betrokken redactie en medewerkers aanvaarden
geen aansprakelijkheid voor mogelijke gevolgen die zouden
kunnen voortvloeien uit het gebruik van de in deze uitgave
opgenomen informatie en wenken.

-
- 7 **Anders dan anders - Marco van der Vegte**
-
- 8 **De kwestie**
Toch weer ruimte voor 'advocountants'?
-
- 10 **'Je hebt collega's nodig die je bij je kraag durven te grijpen'**
René Vierbergen vertrekt als accountant van de gemeente Den Haag
-
- 17 **Tuchtrecht**
De tuchtzaak van de 21ste eeuw
-
- 18 **In beeld**
-
- 20 **Politiek wil groene economie, sterk mkb en 'eerlijke' belastingen**
Accountant spitte de verkiezingsprogramma's van de politieke partijen in de Tweede Kamer door.
-
- 24 **Het vak**
Spelregels jaarverslaggeving bij dreigende discontinuïteit
-
- 26 **Op de stoel**
Joris Ebbers, de Slimste Accountant 2020
-
- 29 **De professional is dood, lang leve de professional - Wendy Groot**
-
- 30 **Een wit vel papier**
Essay: gedachte-experiment over de toekomst van de audit.
-
- 34 **FYI**
-
- 38 **Online beëdigd**
-
- 42 **Corona laat accountants grote stappen zetten in de digitale wereld**
Controle via scherm delen en NOW-onderzoek met onderbezette teams
-
- 47 **Dilemma - Nood breekt wet**
-
- 49 **#Klooienmetcomputers**
-
- 52 **Het Jaar verslagen doet niet aan naming and shaming**
Ruud Vergoossen geeft na 25 edities het stokje door
-
- 55 **Becijferd**
-
- 57 **Docudrama**
-
- 58 **Bronnen**
-
- 60 **NBA Nieuws**
-
- 66 **Nieuwe inzichten - Marc Schweppe**

ONLINE
OPEN AVOND
15 MAART

RA OP ZAK? BOOST JE CARRIÈRE MET DE RC-TITEL

EXECUTIVE MASTER OF FINANCE & CONTROL

Til jouw financieel-strategisch inzicht en bedrijfskundige kennis naar een hoger niveau. Met de deeltijd RC-opleiding van Nyenrode Business Universiteit

zet je vol in op je persoonlijke ontwikkeling en leiderschapskwaliteiten. Meld je aan voor de online open avond.

[NYENRODE.NL/EMFC](https://nyenrode.nl/emfc)

NEEM VOOR MEER INFORMATIE CONTACT OP MET ONZE PROGRAMMA-ADVISEUR
ELINE DE CROES: CONTROLLING@NYENRODE.NL +31 (0)346 295 747

Anders dan anders

MARCO VAN DER VEGTE

Marco van der Vegte is voorzitter van de NBA.

In het fraaie jubileumnummer van *Accountant* in december 2020 mocht ik even mijn ruimte voor dit voorwoord afstaan aan niemand minder dan de minister van Financiën, maar nu neem ik deze plek graag weer in.

Een nieuw jaar, een nieuwe jaargang van ons magazine, maar helaas: als ik dit schrijf is er nog niet veel verbeterd als het gaat om de coronapandemie. Dat heeft een impact op ons persoonlijk leven, maar ook op ons professionele leven. Die impact is bij de een wat groter dan bij de ander, ook afhankelijk van de thuissituatie en de mentale gesteldheid om met deze lockdown en een beperkt perspectief om te kunnen gaan. Anderzijds merk ik zelf dat de afwezigheid van reistijd en wat minder (interne) vergaderingen ook helpen om meer gefocust te werken en veelvuldiger contact te hebben met collega's. En zeker ook met het thuisfront.

In januari lazen we in de krant negatieve berichten over ons vak; we zouden ondernemers het vel over de neus halen met te dikke facturen voor de NOW-toetsing.

Dat heeft veel collega's flink geraakt. Zeker waar diezelfde accountants zich buitengewoon inspannen om ondernemers te helpen het hoofd boven water te houden. Het verwijt was onterecht, daarom schreef ik in het FD een ingezonden brief. Om iedereen, zowel ondernemer als accountant, een hart onder de riem te steken, plaatsten we in alle dagbladen ook een paginagrote advertentie. De NBA wil graag laten zien dat accountants er zijn om ondernemingen klein en groot te helpen, maar ook een publieke rol hebben in de verantwoording van de steunmaatregelen.

Het traditionele *busy season* gaat natuurlijk gewoon door, dit is de tijd van het jaarwerk. Maar het is natuurlijk allemaal wel een beetje anders dan anders, niet in de laatste plaats door veel NOW-werk dat er nu bijkomt. Daarom publiceerden wij Handreiking 1147, die accountants die zijn betrokken bij de jaarrekeningen (zowel intern als extern) kan helpen met wat we maar even noemen *controle in coronatijd*. Praktische aspecten en zaken die extra aandacht behoeven zijn in deze handreiking vastgelegd. Wij

geven daarmee gehoor aan de wens die ons op veel manieren bereikte. Dat is zoals het moet: ondersteuning of hulp waaraan onze leden behoefte hebben, zullen wij zoveel mogelijk bieden. Dat was vorig jaar de essentie van NBA HELPT. Zolang de pandemie duurt gaan we daar natuurlijk volop mee door.

Dit magazine biedt gelukkig meer dan alleen maar corona. Zoals een interessant artikel over discontinuïteit, een essay over een bredere kijk op de audit. We kijken vooruit naar de Tweede Kamerverkiezingen die deze maand plaatsvinden en laten de vertrekkend accountant van de hofstad aan het woord. Ik kijk ook altijd even wie er op De Stoel zit, mijn favoriete luchtige rubriek in dit blad. Deze keer is dat Joris Ebbers, de Slimste Accountant van Nederland. En ik vraag ook even aandacht voor Hans Nobel, die van palingvisser omgeschoold werd tot accountant.

Er valt dus weer veel te genieten in dit nummer. Dat kan ons even afleiden van de grote hoeveelheid werk in deze tijd. Ik wens iedereen daarbij veel succes. ←

Rond de eeuwwisseling was er al een vrijage tussen advocaten en accountants. Strengere regels stonden fusieplannen toen in de weg. Maar door een maatregel van de orde van advocaten komt de ‘advocountant’ weer uit de hoge hoed. Oude wijn in nieuwe zakken?

TEKST MARC SCHWEPPE BEELD ANP / PETER HILZ

Toch weer ruimte voor ‘advocountants’?

Advocaten mogen vanwege hun beroepsregels alleen in dienst zijn van kantoren waar de meerderheid van de leiding uit advocaten bestaat. Maar de orde van advocaten (NOvA) onderzoekt nieuwe regelgeving rondom de bedrijfsstructuren voor advocaten. In eerste instantie beperkt zich dat tot een experiment met rechtsbijstandsverzekeraars. Maar in de media wordt al snel gesproken over een terugkeer van de ‘advocountant’: advocaten in één huis samen met accountants.

Een vrijage tussen advocatuur en accountants- en advieskantoren is niet nieuw. Zo klopte advocaten- en notarissenkantoor AKD rond de eeuwwisseling al aan bij Deloitte, om dezelfde redenen die nu weer worden genoemd: het internationale netwerk en de innovatiekracht. Het leidde enkele jaren tot gezamenlijke partnermeetings en het delen van kantoorpanden. Maar fusieplannen vielen in duigen na het Enron-faillissement, daarop volgende boekhoudschandalen en de beperkingen in adviesdiensten naast de controlepraktijk. Het bleef daarom bij allianties, zoals de strategische alliantie van EY en HVG Law

(voormalige Holland van Gijzen), die inmiddels ruim twintig jaar loopt. KPMG heeft haar fiscale advisering binnen Meijburg al langer losgemaakt van de controlepraktijk en heeft advocaten in dienst voor de fiscale praktijk.

Net als de grote vier zetten ook diverse middelgrote kantoren stappen in de Nederlandse juridische markt. Zo kennen ABAB en Grant Thornton eigen legal adviespraktijken en werkt Baker Tilly aan de opzet van zo’n praktijk. Een ‘echte’ advocatenpraktijk in eigen huis kan een vervolgstap zijn.

Geen goed idee, wat hoogleraar Marcel Pheijffer betreft. In zijn column in het FD wijst hij op nationaal en internationaal onderzoek, waarin “wordt gewezen op de perverse en verkeerde prikkels die kunnen uitgaan van de samenloop tussen accountants- en adviesdiensten”. Ook moeten accountants de onpartijdigheid, objectiviteit en onafhankelijkheid “hoog in het vaandel” hebben staan, terwijl advocaten het cliëntbelang voorop stellen, aldus Pheijffer.

Borging onafhankelijkheid

Volgens sommige betrokkenen gaat het niet zozeer om regelgeving, maar om de

vertegenwoordiging aan de bestuursstafels en de daaruit voortvloeiende cultuur. Accountantsorganisaties benadrukken vooral de strikte scheiding tussen accountantsdiensten en juridisch advieswerk. EY en Deloitte stellen dat er geen sprake is van toenadering tussen accountants en advocaten. “Het zijn de adviestakken van de grote kantoren - niet de accountants - die in het belang van hun klanten meerwaarde zien in samenwerking met eigen advocaten”, aldus EY. Het kantoor stelt dat de infrastructuur van de grote kantoren er op is ingericht om de onafhankelijkheid van alle disciplines te borgen.

Volgens Deloitte is er vanuit opdrachtgevers wel een stijgende vraag naar “geïntegreerde juridische dienstverlening, inclusief een toename in de vraag naar de mogelijkheid om zich te beroepen op het verschoningsrecht en de mogelijkheid tot procederen. Dat recht is nu exclusief voorbehouden aan de advocatuur”. Het kantoor zegt “alleen een beperkt aantal advocaten” in dienst te willen nemen bij Deloitte Legal voor

KAMERVragen

SP-Tweede Kamerlid Michiel van Nispen stelde vragen aan minister Wopke Hoekstra van Financiën en minister Sander Dekker voor Rechtsbescherming, over de wenselijkheid van ‘vermenging’ van accountancy en advocatuur. Van Nispen stelt dat de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van accountants zich “zeer slecht verhouden tot de belangen van een advocaat, die het cliëntbelang altijd voorop moet stellen”. Hij spreekt van een “heel gevaarlijke cocktail” en vraagt om ingrijpen van de ministers.

Minister Dekker juicht innovatie en nieuwe aanbieders binnen de advocatuur toe, maar het publiek belang moet daarmee wel gediend zijn. De kernwaarden en kwaliteit mogen niet in het gedrang komen, aldus de minister. In een antwoord aan de Kamer stelt minister Hoekstra dat advocaten en accountants verschillende belangen dienen. Een te nauwe samenwerking tussen beide disciplines kan resulteren in conflicten “tussen de onderscheidenlijke beroepsnormen van deze beroepsgroepen met mogelijke tuchtrechtelijke consequenties”.

specifieke vragen en benadrukt net als EY dat de strikte scheiding met de auditpraktijk behouden blijft.

Volgens KPMG Meijburg is er een “natuurlijke overlap” tussen fiscale en juridische dienstverlening. “Samenwerking tussen fiscalisten en advocaten is daarbij al heel lang gebruikelijk. Naast nieuwe terreinen van fiscale dienstverlening, bijvoorbeeld op het gebied van compliance en digitale transformatie, investeren we ook in aanpalende legal services.”

PwC ziet voordelen van geïntegreerde dienstverlening, wat zorgt voor groei van de legal-praktijk. Maar er is nu geen noodzaak om advocaten in dienst te nemen. Het kantoor denkt wel dat versoepeling van beroepsregels voor advocaten de markt opener en toegankelijker maakt en zal “bijdragen aan het wegnemen van het in sommige opzichten kunstmatige onderscheid. Dat juichen we toe, anders is het bijna niet te doen om al deze disciplines onder één dak te houden”. EY is het daarmee eens: “In de ons omringende landen is al langer sprake van liberaliserende markten voor juridische dienstverlening. Nederland kan vanuit dit oogpunt niet achterblijven.”

Voorlopig blijft het bij een experiment van de advocatenorde en is het afwachten waar dat mogelijk toe leidt. De term ‘advocountant’ lijkt de lading ondertussen niet echt te dekken. ‘Advocaat’ is straks wellicht passender. ←

RENÉ VIERBERGEN

**‘Je hebt collega’s
nodig die je bij je kraag
durven te grijpen’**

Raadzaak

René Vierbergen neemt na twintig jaar afscheid als directeur van de gemeentelijke accountantsdienst Den Haag. "Ik heb mij altijd geprofileerd als Hagenees met liefde voor de stad. Voor de rest was ik een strenge en meedenkende accountant."

TEKST PETER STEEMAN BEELD MICHIEL TER WOLBEEK

Hij was twee decennia directeur, maar zijn dienstverband gaat nog veel verder terug. In 1979 trad René Vierbergen in dienst bij de gemeentelijke accountantsdienst in de hofstad. "Op mijn allereerste werkdag ging ik op de fiets met mijn leidinggevende naar de GGD om rittenbriefjes van de ambulances te checken. Hij zei tegen de portier: 'Dit is Vierbergen. Hij moet 's ochtends om acht uur beginnen. Let er op.' Het was in elk opzicht een andere tijd. Een baas was nog een baas." Vierbergen heeft nooit de behoefte gevoeld om te zien of

‘Voor zover de beroepsregels het toelaten steek je ook een helpende hand toe.’

het gras aan de andere kant van de heuvel groener was. "Dit werk verveelt nooit. De hectiek is altijd groot. Van gesubsidieerde instellingen waar tekorten zijn tot processen die niet goed lopen. Zodra er iets mis gaat staan burgers op de stoep en maakt de gemeenteraad zich zorgen. Dat is mijn wereld. Ik reed een keer 's ochtends naar mijn werk en hoorde in een radio-interview een wethouder zeggen: 'Ik heb onze accountant gevraagd om het te onderzoeken.' En ik wist van niets. Op zo'n moment voel ik mij vooral trots. Er is een probleem en men denkt aan mij om het op te lossen. Zo'n rol wens ik iedere accountant toe. Als gemeente-accountant ben je 24/7 met die stad bezig. Ik zat iedere dag om de tafel met bestuurders en ambtenaren. Waarover maak je je zorgen? En wat kan ik voor je betekenen? Dat kun je niet vergelijken met een accountant die twee keer per jaar langs komt. In dit werk zijn twee eigenschappen heel belangrijk. Je moet omgevings-sensitief en bestuurs-sensitief zijn. Anders heb je het lastig. Je moet in staat zijn problemen te signaleren en een *early warning* te geven. Een probleem kan variëren van een slecht lopend proces, onverwachte tekorten tot een instelling die bijna omvalt. Als je alleen de verantwoording controleert kom je daarbij niet in de buurt. Je moet een meedenkende sparringpartner zijn. En voor zover de beroepsregels het toelaten steek je ook een helpende hand toe. Daarin moet je wel voorzichtig zijn."

Hoe lastig is dat?

"Ik heb mij altijd geprofileerd als Hagenees met liefde voor de stad. Voor de rest was ik een strenge accountant. Wel met een goed begrip voor bestuurders en ambtenaren. Ik heb dat spanningsveld nooit lastig gevonden. Een wethouder vroeg mij een keer of een bepaalde constructie onrechtmatig was. Het ging om de besteding van geld voor een ander doel dan waarvoor het was bestemd.

Daarvoor waren bestuurlijk heldere motieven. De raad was het er ook mee eens. Ze overtraden alleen wel de regels. Ik gaf als antwoord: Ja, dat is onrechtmatig. Als je het wilt doen is het zaak om tegen de gemeenteraad te zeggen dat het onrechtmatig is en wat je motieven zijn om het toch te doen. Als het dan later door mij wordt gecontroleerd en als onrechtmatig wordt benoemd is niemand verrast. Zo is het ook gegaan.”

René Vierbergen probeert mensen niet te verrassen. “Daarom geef ik ruim van tevoren aan wat de gevolgen zijn als iets niet wordt gedaan. In 2004 werd de rechtmatigheidscontrole bij gemeentes ingevoerd. De accountant moest voortaan checken of de gemeente zich aan alle wet- en regelgeving had gehouden. Ik heb toen zowel tegen de raad als het college gezegd dat het wel drie jaar zou duren om dat op orde te krijgen. Zo voorkom je onnodige discussies. Dat heb ik geleerd. Twintig jaar geleden dacht ik daar niet over na. Wat ook helpt is dat je een accountantsapparaat van veertig mensen achter je

RENÉ VIERBERGEN

René Vierbergen (62) is geboren en getogen in Den Haag en studeerde via de NIVRA-opleiding af als register-accountant. Hij werkte van september 1979 tot eind december 2020 bij de Gemeentelijke Accountantsdienst Den Haag, de laatste twintig jaar als directeur. Tot medio 2021 blijft hij als adviseur actief voor de gemeente Den Haag. Vierbergen was daarnaast voor het NIVRA actief als docent administratieve organisatie en als kwaliteitstoetser. Ook had hij zitting in diverse werkgroepen en commissies van en voor overheidsaccountants. Hij heeft als hobby krijgsgeschiedenis, houdt van langeafstandswandelingen, muziek en is een echte gastronom. Hij woont met zijn echtgenote in Leiderdorp.

hebt. Je voelt de geborgenheid van een solide club die iedere opdracht toetst. Mogen we deze opdracht doen? En hoe gaan we het doen? Zo voorkom je dat enthousiasme en affiniteit met de opdrachtgever je oordeelsvorming vertroebelen. Je hebt collega's nodig die je bij je kraag →

‘Heel soms is het beter dat een opdracht naar een accountant van buiten gaat.’

durven te grijpen als je te hard van stapel loopt. Heel soms is het beter dat een opdracht naar een accountant van buiten gaat. Omdat je kennis tekortschiet of om te voorkomen dat je je vinger in een wespennest steekt. Uiteindelijk is er altijd nog een commissie vaktechniek waaraan je kan vragen of je naar links of naar rechts moet.” Vierbergen heeft in zijn jaren bij de hofstad meerdere malen niet-goedkeurende accountantsverklaringen afgegeven; soms bij herhaling omdat zaken niet op orde waren. “Den Haag vroeg halverwege de jaren negentig een Artikel 12-status aan. Het beheer was een bende. Verantwoordingen waren onder de maat. De jaarrekeningen liepen in die periode drie jaar achter. Den Haag kreeg een miljard gulden om er weer bovenop te komen. Het duurde ruwweg tien jaar om van een oordeelonthouding naar een goedkeurende verklaring te gaan. Dat geeft aan hoe weerbarstig dat

proces is. Voor mij als accountant was het misschien wel de mooiste periode. De hele gemeente was bezig om grip te krijgen op de tekorten en processen te verbeteren. Er zat een *schwung* achter. Ik heb in die tijd ook veel privatiseringen begeleid. Ik werd de accountant van geprivatiseerde clubs. Daar zat van alles tussen. Van de schouwburg tot het gemeentemuseum. Ook de voorlopers van Eneco en Vestia had ik als klant. Mijn wereld werd steeds boeiender.”

Niet iedere privatisering werd een succes. Voel je je daar als accountant verantwoordelijk voor?

“Ik ben de accountant van Vestia geweest in een periode dat het werd opgebouwd. Ze waren goed bezig. Toen ze eenmaal een bepaalde omvang hadden bereikt verviel het lijntje met de gemeentelijke accountantsdienst. Dat het daarna mis is gegaan vind ik echt zonde.”

Beïnvloedt het feit dat Den Haag ook het centrum van de politieke macht is je werk als gemeente accountant?

“Daarvan merk je weinig. Wat wel grappig is, is dat je een kruisbestuiving ziet in politici tussen het Rijk en de gemeente. Regelmatig worden raadsleden en wethouders

HANDREIKING GEMEENTELIJKE ACCOUNTANTSDIENST

Alleen de gemeenten Amsterdam en Den Haag kennen een eigen Gemeentelijke Accountantsdienst (GAD). Maar volgens de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) overwegen steeds meer gemeenten de controle op de jaarrekening in eigen hand te houden.

Medio 2020 publiceerde de VNG daarom een Handreiking Besluitvorming gemeentelijke accountantsdienst.

De handreiking zet voor- en nadelen van een GAD op een rij, aangevuld met risico's en tips. Een belangrijk voordeel is volgens de VNG de goede aansluiting tussen externe en interne controle. "Accountants van de GAD zijn het hele jaar door aanwezig en kennen de organisatie, de omgeving en de raadsleden." Tegelijk benadrukt de VNG het belang van professionele afstand: "Wanneer een GAD te veel bemoeienis heeft met de organisatie bestaat wel het risico dat de objectiviteit negatief wordt beïnvloed."

Voor de oprichting van een gemeentelijke accountantsdienst bevat de publicatie een stappenplan en een reeks vragen die als basis kunnen dienen voor een gesprek over de wenselijkheid van een GAD. Ook adviseert de VNG om een koepelorganisatie voor GAD's op te zetten, met name voor kwaliteitsborging en vaktechnisch overleg. De handreiking is als pdf beschikbaar via vng.nl.

Tweede Kamerlid, minister of staatssecretaris. Omgekeerd worden ministers en parlementariërs hier burgemeester of wethouder. Dat komt omdat die twee instituten dicht bij elkaar liggen."

Hoe voorkom je tunnelvisie als je ergens zo lang werkt?
"Als directeur Accountantsdienst word je voor vijf jaar benoemd. Daarna kun je worden herbenoemd. Wordt het een kunstje wat ik doe? Die vraag moet je jezelf ieder keer stellen. Als je op de automatische piloot je werk doet, schiet je te kort. Naar de klant maar ook naar je collega's. Je eigen club houdt je scherp. Ze spreken je tegen, komen met andere ideeën. Ik heb veel aan mijn tweede man gehad, Henk van der Heijden. Hij was een vaktechnische kei. Net als iedere accountant heb ik wel eens situaties gehad waar ik mijn rug recht moest houden. Een enkele keer bezorgt je dat een slapeloze nacht. Ik heb niet alleen vrienden in dit huis."

Een terugkerend refrein van critici is dat je als gemeente accountant niet onafhankelijk kan zijn omdat je in dienst bent bij de organisatie die je controleert, weet hij. "Toen in 2012 de kwaliteit van de Gemeentelijke Accountantsdienst

werd doorgelicht door de lokale rekenkamer kwam dat aan de orde. Die hadden daar externe accountants voor ingehuurd. Ze vroegen of ik bijzondere aandachtspunten had. Die had ik. Controleer mijn onafhankelijkheid. Zoek het tot op het bot uit. De rekenkamer keek of het op papier allemaal netjes was geregeld. Daarnaast zoomden ze in op twee boeiende dossiers. Een ging over de afwaardering van grondexploitaties. De toenmalige recessie leidde tot zeer forse verliezen. Ik opereerde in een context waarin de noodzaak tot afwaardering geen warm onthaal kreeg. Toch moest het. Dat waren pittige discussies. Uiteindelijk heeft Den Haag ongeveer een kwart miljard afgewaardeerd op haar grondexploitaties. Een ander dossier was ADO. Vrijwel iedere gemeente is er aan gehecht om zijn voetbalclub in stand te houden. De gemeenteraad had ons gevraagd om een onderzoek uit te voeren naar de financiële status van ADO. Dan begeef je je in een krachtenspel waar je u tegen zegt. Voor onze aanpak in beide dossiers kregen we groene vinken. Met die uitkomst is in mijn ogen de discussie over onze onafhankelijkheid in loondienst gesloten." ←

EXTENDUM PE-PORTAL

het nieuwe PE-portfolio voor accountants

Van punten naar portfolio

In 2021 is het PE-puntensysteem voor MKB-accountants veranderd naar een nieuw model: het PE-portfolio. Voortaan moet u een persoonlijk PE-portfolio bijhouden, waarin u o.a. vastlegt wat uw opleidingsbehoefte is en op welke manier u dit vorm geeft. Vóór 1 april van elk jaar moet uw opleidingsplan voor het komende jaar klaar zijn.

Extendum PE-portal

Het vastleggen van een PE-portfolio is een uitgebreide en tijdrovende klus. Extendum heeft daarom een handige PE-tool ontwikkeld waarmee u in een handomdraai uw portfolio vastlegt conform de eisen van de NBA.

Goed om te weten

De PE-portal van Extendum is beschikbaar voor alle MKB-accountants. En voor accountants van aangesloten kantoren bij Extendum is de PE-portal gratis!

Meld u aan via extendum.nl/pe

Informatie

Heeft u vragen over het PE-portfolio of over de PE-portal van Extendum? Neemt u dan contact op met één van onze accountants Guus de Vries of Dick Lokerse via 088 55 123 00 of info@extendum.nl

De tuchtzaak van de 21ste eeuw

Nu al de tuchtzaak van de 21ste eeuw: de zaak tegen de controlerend accountants van Imtech, dat toevalligerwijs een nazaat is van de onderneming uit de tuchtzaak van de twintigste eeuw.

Helène Müller en haar man, directeur Anton Kröller van W.H. Müller & Co, lieten Nederland niet alleen het Kröller-Müller-museum na. W.H. Müller & Co, het bedrijf dat centraal staat in de tuchtzaak van de twintigste eeuw, werd in 1970 na een fusie Internatio Müller (IM), dat in 1998 evolueerde tot Imtech. Op zijn hoogtepunt in 2011 telde de groep 27.412 werknemers en maakte een nettowinst van 150,4 miljoen euro, bij een omzet van 5,1 miljard.

Toen kwam de klad erin. In Duitsland faalde het ventilatiesysteem van het nieuwe vliegveld Berlin-Brandenburg. In Polen kwam Adventure World Warszawa, de grootste Imtech-order ooit, niet van de grond vanwege fraude.

Na het faillissement van Imtech wijzen de curatoren met de vinger naar de controlerend accountants en hun opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordelaars (okb'ers). De omvang van de klacht is zo groot dat die wordt opgehakt, mede om verjaring te voorkomen.

Jaarrekening 2011

Imtech-I gaat over de controle van de eenvoudige en geconsolideerde jaarrekening 2011. Zelden heeft de tuchtrechter zo'n hard oordeel geveld over een wettelijke controle, schreef ik in de annotatie. De *lead partner*, zijn rechterhand en de kwaliteitsbeoordelaar waren geen van allen kritisch genoeg en hebben mogelijke fraudesignalen genegeerd. De maatregelen voor de controlerend accountants zijn stevig: een schorsing van drie maanden en eentje van één maand. De okb'er, de veiligheidspal die moet voorkomen dat de goedkeurende verklaring per ongeluk losschiet, wordt berispt. De accountants en de okb'er hebben beroep aangetekend.

Halfjaarcijfers 2012

Over de halfjaarcijfers brachten de accountants een non-assurance-rapport naar buiten, waarvan de grondslag volgens de tuchtrechter niettemin moet deugen. Hier mogen de *lead partner*, de *engagement partner* en de okb'er zich op de borst kloppen. Er was voldoende aandacht voor de fraude-

Accountantskamer

15 januari 2021/16 december 2019

Berisping, geen, berisping / tijdelijke doorhaling
drie maanden respectievelijk één maand, berisping

Vindplaatsen: ECLI:NL:TACAKN:2021:1-4/ECLI:

NL:TACAKN:2019:83-4

signalen; het fraudepanel van KPMG hield de vinger aan de pols. Later hoor ik van een fraudespecialist dat hij deel uitmaakte van het controleteam. Op dit punt laat KPMG zien hoe het moet en hebben de accountants hun bijzondere verantwoordelijkheid tegenover aandeelhouders en stakeholders waargemaakt.

Jaarrekening 2012

Bij de controle van de jaarrekeningen 2012 valt het oordeel over de *lead partner* milder uit dan in het jaar ervoor, maar dat over de okb'er niet: een berisping voor beiden. De *engagement partner* valt bij deze controle niets te verwijten. De meeste klachtonderdelen zijn ongegrond verklaard, maar de *lead partner* en de okb'er hebben niet goed genoeg gekeken naar de continuïteitsparagraaf, de maatregelen om de continuïteitsrisico's te verzachten, noch naar de (af)waardering van de *goodwill*.

Per saldo was 2012 beter dan 2011. Toch schijnen de curatoren niet helemaal ontevreden te zijn met de oogst van Imtech-II. De klacht is namelijk gegrond op de zwaarste onderdelen: continuïteit, honderden miljoenen goodwill, een afboeking van bijna 400 miljoen en de okb'-toetsing. Of de curatoren ook een klacht indienen over latere boekjaren is nog niet duidelijk. ←

A man in a blue suit and glasses is standing on the deck of a yellow boat, pulling a thick rope. The boat has blue railings and a black rubber floor. In the background, there are houses and trees under a cloudy sky. The text 'Van palingvisser tot accountant' is overlaid on the image.

Van palingvisser tot accountant

IN BEELD

Portret van een opmerkelijke accountant

TEKST HENK VLAMING BEELD CHRISTIAN KEIJSERS

Hans Nobel

De liefde voor het vissen zat zo diep dat Hans Nobel (40) nooit startte met de studie economie waarvoor hij zich had ingeschreven. Hij werd palingvisser, een beroep dat hij twaalf jaar zou uitoefenen. "Ik vond het heel mooi werk. Toen mijn opa uit het bedrijf stapte, was er plek voor mij." De jonge Hans volgde daarmee geen familiespoor, want zijn vader was accountant bij wat toen nog Ernst & Young heette. "Ik had geen enkel inzicht in wat hij deed."

Hans had zijn hele werkende leven op het water kunnen doorbrengen, met zijn opgroeiend gezin aan de wal. Maar het tij begon te keren voor de palingvisserij, er kwamen steeds meer beperkingen. "Ik was dertig, als ik nog iets anders wilde moest ik dat nu doen."

Het werd de accountancy, want hij had gevoel voor cijfers en interesse in

de materie. Pittige jaren van werken en studeren volgden. Inmiddels werkt Hans bij Visser & Visser, waar hij de post-hbo-opleiding accountancy voltooide. "Maar goed dat ik vooraf niet wist hoe zwaar het traject was", zegt hij.

Hans draagt het succes op aan zijn vrouw, die binnenshuis werkte, het huishouden draaiend hield en zorgde voor hun drie kinderen. "Anders had ik dit nooit gekund. Zij was het die mij aanmoedigde om af te maken waaraan ik was begonnen."

Op 3 december 2020 werd Hans Nobel ingeschreven als AA in het register van de NBA. "Tien jaar heb ik ervoor gebuffeld. Reken maar dat ik gelijk de hengel weer heb opgepakt toen ik klaar was." ←

Lees het volledige interview met Hans Nobel op Accountant.nl

Op 17 maart 2021 zijn er Tweede Kamerverkiezingen. Accountant spitte de verkiezingsprogramma's van de politieke partijen in de Tweede Kamer door, op zoek naar voor accountants relevante onderwerpen.

TEKST RONALD BRUINS BEELD ANP / TOBIAS KLEUVER, SHUTTERSTOCK

Politiek wil groene economie, sterk mkb en 'eerlijke' belastingen

Uit de verkiezingsprogramma's blijkt dat de politiek belastingontduiking hard wil aanpakken, vrienden met het mkb wil zijn en streeft naar een groenere economie. Enkele thema's nader bekeken.

Marktwerving en economie

Opmerkelijk: de liberale VVD pleit voor ingrijpen in de economie. "We beschermen een gezonde vrije markt, die ons zoveel welvaart heeft gebracht. Dat vraagt ook om bestrijding van monopolies, kartels en het misbruik van marktmacht." Volgens D66 staat het bedrijfsleven te vaak in een negatief daglicht. "Terwijl wij zo veel kansen zien voor bedrijven om financiële winst en maatschappelijke waarde op lange termijn te combineren." GroenLinks wil bedrijven met meer dan honderd medewerkers verplichten om zich maatschappelijk verantwoord te gedragen." De PvdA wil "bindende maatregelen voor internationaal maatschappelijk ondernemen".

Ook wil GroenLinks bedrijven met meer dan honderd werknemers verplichten in een winstdelingsregeling in te voeren. De SP is het daarmee van harte eens en wil werknemers bij grote bedrijven de helft van de commissarissen laten kiezen. Ook de PvdA wil meer zeggenschap voor werknemers over de koers van het bedrijf. "Zoals bij overnames, diversiteit aan de top, dividenduitkeringen en maximale loonverschillen tussen de top en gewone werknemers." ChristenUnie, 50Plus en de Partij voor de Dieren pleiten voor verhoging van het minimumloon.

Corona en staatschuld

De coronacrisis zorgt voor scherpe stellingnames. "De beschikbare coronasteun compenseert bij lange na niet de enorme schade die is opgelopen", aldus de PVV. Ook Forum voor Democratie en Denk willen uitbreiding van de steun

en het CDA spreekt van een “omvangrijk crisis- en herstellpakket”.

D66 vindt het verstandig om ruim de tijd te nemen om de oplopende staatsschuld weer af te bouwen, “zodat we het economisch herstel niet belemmeren”. Die insteek is ook terug te vinden bij de PvdA. “Wij kiezen voor investeringen in plaats van bezuinigingen.” Dat moet onder meer gebeuren via een coronareddingfonds. Ook volgens de ChristenUnie ligt “bezuinigen op korte termijn niet voor de hand”. Daar is de SGP het mee eens. “Maar het zou onrechtvaardig zijn om toekomstige generaties onnodig met een torenhoge schuld op te zadelen.” De SP wil de staatsschuld →

‘Het mkb moet weer mensen durven aannemen.’

CDA HAD MEESTE INTEGRITEITSAFFAIRES

In 2020 voerde het CDA met tien integriteitsaffaires de Politieke Integriteitsindex aan. De christen-democraten kwamen vooral in Limburg in de problemen, maar ook de affaire rondom het huwelijk van minister Grapperhaus speelde mee. Voor het eerst sinds de integriteitsproblemen van politici objectief worden bijgehouden, staat de VVD niet bovenaan de lijst. De liberalen kwamen in 2020 met drie integriteitsschendingen in het nieuws, Forum voor Democratie telde er vier.

De index, sinds 2013 bijgehouden door de VU en de Erasmus Universiteit, werd begin februari gepubliceerd in de Volkskrant.

‘Wij kiezen voor investeringen in plaats van bezuinigingen.’

langer vastzetten, tien jaar. “Als de rente stijgt, hebben we voldoende tijd om de begroting aan te passen.”

Belastingen

De VVD wil het belastingstelsel moderniseren “door (nieuwe vormen van) kapitaal, zoals data, te belasten, en door bedrijfswinsten te belasten waar deze daadwerkelijk worden gegenereerd”. Daarnaast willen de liberalen onwenselijke fiscale constructies tegengaan. Het CDA noemt dat ook en neemt “verdere stappen om geen doorstroomland meer te zijn”.

D66 wil belastingontwijking en belastingontduiking aanpakken. “Rentes, royalty’s en dividenden naar belastingparadijzen worden steviger belast.” De ChristenUnie noemt een bronheffing van vijftien procent. De PvdA wil ook een gelijke grondslag in Europa voor bedrijfsbelastingen.

GroenLinks wil een einde maken aan wat de partij de “beschamende rol van Nederland als belastingparadijs” noemt. “Nederland is niet langer de spil in de internationale belastingvlucht”, voegt de PvdA toe.

De SP wil belastingontduikers strafrechtelijk vervolgen. “Speciale belastingafspraken met multinationals en perverse aftrekposten schaffen we af.” Ook de Partij voor de Dieren wil belastingverdragen herzien, “zodat ontwikkelingslanden niet meer miljarden aan inkomsten mislopen via belastingontwijking door multinationals”.

De ChristenUnie wil zoveel mogelijk *rulings* met betrekking tot fiscale constructies openbaar maken en noemt ook specifiek *country by country reporting*. “Aan de hand van het publieke jaarverslag kan worden beoordeeld of een bedrijf zijn *fair share* aan belastingen betaalt.”

Het CDA wil de bedrijfsopvolgingsregeling voor familiebedrijven behouden en vereenvoudigen. “Zodat de Belastingdienst sneller de fiscale vrijstelling voor een overdracht kan goedkeuren.” Ook de SGP vindt dat familiebedrijven steun verdienen. Die partij wil verder een gerichte innovatiestimulering. “Dat levert per euro overheidsgeld meer innovatie op dan algemene fiscale regelingen.”

MVO

D66 wil één kader voor (internationaal) maatschappelijk verantwoord ondernemen, zoveel mogelijk op Europees niveau. “Het bestuur van bedrijven (*corporate governance*) wordt, ook bij voorkeur op Europees niveau, verder aangescherpt.” Ook stelt de partij eisen aan het jaarverslag. “Over de gevolgen voor klimaat, milieu, biodiversiteit en

de samenleving verwachten we dat ze zich allemaal op dezelfde manier verantwoorden.” D66 wil binnen de Europese Unie aandringen op aanpassing van de accountancyregels voor circulaire projecten.

Ook zijn de democraten voor een tijdelijk quotum (vijf jaar) van zowel dertig procent vrouwen als mannen in bestuurs- en toezichtfuncties binnen en buiten de overheid. GroenLinks wil “maximaal zestig procent mannen voor raden van bestuur en toezicht van beursgenoteerde bedrijven en voor de top van (semi)publieke instellingen”.

Wat GroenLinks betreft komt er een CO₂-belasting bovenop de huidige Europese heffing. De ChristenUnie ziet een CO₂-heffing voor de industrie ook wel zitten, net als de Partij voor de Dieren. Laatstgenoemde wil de werkelijke kosten van producten en diensten in de prijs doorberekenen. “Zodat ze niet meer worden afgewenteld op de hele samenleving.”

Het mkb

De VVD wil het faillissementsrecht moderniseren, “zodat mkb’ers een betere positie krijgen wanneer toeleveranciers of hun klanten hun rekening niet meer kunnen betalen”. Ook moet er een modernisering van het ontslagrecht komen. Dat ziet Forum voor Democratie ook zitten. “Het mkb moet weer mensen durven aannemen.” De SGP

Een fusietoets moet voorkomen dat banken *too big to fail* worden.

vindt sowieso dat er een lastenverlichting voor bedrijven moet komen, vooral gericht op het mkb. Denk pleit voor een Nationale Ondernemers Kredietbank, “om kredietverlening aan het mkb te stimuleren”.

Het mkb is volgens GroenLinks de banenkampioen van Nederland. “We kiezen ervoor de financiële ondersteuning en groene investeringen terecht te laten komen bij het midden- en kleinbedrijf, startups en de grote bedrijven die echte sociale en economische waarde creëren.” Ook de SP wil vrienden worden met het mkb, onder meer door aanbestedingen “mkb-vriendelijk te maken”. Verder willen de socialisten de kleinschaligheidsaftrek verhogen. De PvdA wil het tweede jaar loondoorbetaling bij ziekte collectief verzekeren voor bedrijven tot 25 werknemers.

Het CDA constateert dat onnodige regels en ingewikkelde procedures ondernemers in de weg zitten en wil verder de betaaltermijn van grote bedrijven aan mkb'ers en zzp'ers van zestig naar dertig dagen halveren. De ChristenUnie vindt dat de nieuwe regering een belastingbeleid moet

ACCOUNTANTS OP KANDIDATENLIJST

Het is even scrollen naar onderen op het reusachtige stemformulier voor deze Tweede Kamerverkiezingen, maar er staan ook twee accountants op de kandidatenlijsten. Bij D66 staat Ojanne de Vries-Chang RA op plek nummer 40. En bij de ChristenUnie is kandidaat nummer 30 Arend Palland RA, nu senior manager bij KPMG.

Daarnaast tellen de kandidatenlijsten enkele registercontrollers, diverse consultants en ook een bestuurslid van een middelgroot accountantskantoor.

maken dat aantrekkelijk is voor innovatieve (familie-) bedrijven met een focus op de lange termijn.

Financiële sector

Volgens GroenLinks moeten financiële partijen, zoals banken, pensioenfondsen en vermogensbeheerders “inzichtelijk maken welke klimaat- en biodiversiteitsrisico's ze op hun balans hebben en hoe ze deze gaan verkleinen. We vergroenen de bankenbelasting en verhogen de buffereisen voor banken met veel risico's”. Ook Denk, ChristenUnie en Partij voor de Dieren willen de bankenbuffers verhogen.

De ChristenUnie wil ook een internationale belasting op financiële transacties. De partij heeft kritiek op de Europese Centrale Bank. “De ECB moet stoppen met het opkopen van schulden en zich richten op zijn kerntaak: het bewaken van de prijsstabiliteit.” ECB-beleid gaat ten koste van de pensioenen, stelt Forum voor Democratie. “De Nederlandse overheid moet dat tegengaan.”

De SP vindt de huidige muntunie “met haar beklemmende regels zowel voor de zuidelijke als voor de noordelijke landen een financiële dwangbuis.” Daarom wil de partij op zoek naar alternatieven. Forum voor Democratie wil een “intelligentie uitreding” uit de Europese Unie. “Oftewel een Nexit.”

Om een nieuwe bankencrisis te voorkomen moeten, volgens het CDA, zwakke banken “worden afgewikkeld”. Een fusietoets moet voorkomen dat banken *too big to fail* worden. GroenLinks wil de buffereisen voor banken verhogen en een strikte scheiding tussen zakenbanken en consumentenbanken maken. SP wil een nationale spaar- en betaalbank maken. De ChristenUnie wil dat de financiële sector weer een toonbeeld van degelijkheid wordt. Bonussen horen in de financiële sector niet thuis, stelt de Partij voor de Dieren.

Wat er uitkomt van deze ronkende partijplannen, is natuurlijk afhankelijk van de verkiezingsuitslag, de formatie en welke punten partijen *côte que côte* in het regeringsakkoord willen hebben. Maar mogelijk geven de programma's toch wat houvast in het stemhokje. Meer informatie is beschikbaar via Accountant.nl. ←

De coronacrisis brengt veel ondernemingen aan het randje van de afgrond. Door overheidssteun en de mogelijkheid om belastingschulden voorlopig nog niet te betalen, houden velen het hoofd net boven water. Maar feitelijk gaan ze - zonder zulke maatregelen - kopje onder. Voor deze ondernemingen moeten de jaarrekeningen 2020 worden samengesteld. Aandacht voor de spelregels in de samenstellpraktijk rondom discontinuïteit.

TEKST JOHN WEERDENBURG BEELD SHUTTERSTOCK

Spelregels jaarverslaggeving bij dreigende discontinuïteit

Bij het opstellen van een jaarrekening moet het bestuur zich houden aan de grondbeginselen van de jaarrekening, waaronder de continuïteitveronderstelling, genoemd in artikel 2: 384 lid 3 BW. In de praktijk duikt regelmatig de vraag op over welke termijn de continuïteit moet worden beoordeeld. Helaas wordt in geen enkele wettelijke regelgeving (BW 2 Titel 9, RJ, RJk) een termijn genoemd. In COS 570 is opgenomen dat de accountant bij het beoordelen van de continuïteit dezelfde periode hanteert als het bestuur (management). Die periode moet ten minste twaalf maanden vanaf de einddatum van het financieel overzicht zijn. Bij jaarrekeningen strekt die periode zich dus meestal uit tot 31 december, maar dat is geen wet van Meden en Perzen. Voor zover mogelijk, moet de accountant ook verder kijken. Zeker als de jaarrekening pas laat in het volgende boekjaar gereed is. Veel accountants hanteren het standpunt dat de periode van twaalf maanden aanvangt na afgifte van de (samenstellings-, beoordelings- of controle)verklaring. Maar in COS 570 is hierover niets expliciet opgenomen.

Verantwoordelijkheid bestuur

Het bestuur moet bij het opstellen van een jaarrekening rekening houden met de informatiebehoefte van iedere gebruiker. In deze onzekere periode richt die behoefte zich vooral op de continuïteit van de onderneming. Niet iedere gebruiker van de jaarrekening heeft voldoende informatie om zich daarover een goed oordeel te kunnen vormen. Het bestuur moet daarmee terdege rekening houden en waar nodig extra informatie opnemen in de toelichting bij de jaarrekening. Dit betekent: in een situatie van gerede twijfel omtrent de continuïteit een adequate uiteenzetting geven van de omstandigheden waarin de onderneming verkeert (RJk B8.131).

Verantwoordelijkheid accountant

Als een accountant is betrokken bij het samenstellen van de jaarrekening en hierbij een samenstellingsverklaring afgeeft, moet hij of zij zijn eigen verantwoordelijkheid nemen. Hoewel er in Standaard 4410 niets over wordt gemeld, moet een samenstellende accountant (NV COS 570 lid 6) voldoende én geschikte (controle) informatie verkrijgen:

- over de geschiktheid van het bestuur om de continuïteitsveronderstelling te hanteren bij het opstellen en presenteren van de jaarrekening; en
- om te concluderen of er een onzekerheid van materieel belang bestaat over het vermogen van de entiteit om haar continuïteit te handhaven.

De hoofdregel is dus continuïteit, tenzij... en de accountant moet vaststellen of dit uitgangspunt nog wel aanvaardbaar is. In de praktijk komen vier situaties voor:

- a. er is geen enkele twijfel over de continuïteitsveronderstelling;
- b. er is enige twijfel gezien de huidige economische situatie, maar nog niet zodanig dat er discontinuïteit ontstaat;
- c. er bestaat gerede twijfel of ernstige onzekerheid over de continuïteit;
- d. discontinuïteit, waarden tegen liquidatiewaarde.

Let op: In de situaties a, b en c blijft de jaarrekening gewaardeerd tegen *going concern*. In situatie d is dat niet het geval. Daar wordt de jaarrekening opgesteld tegen liquidatiewaarde. Hoe gaan we om met deze vier situaties en welke gevolgen heeft dit voor de toelichting in de jaarrekening en/of de samenstellingsverklaring?

a. Geen twijfel

Bij ondernemingen waarbij er geen twijfel is over de continuïteit geldt de hoofdregel: de veronderstelling van continuïteit genoemd in artikel 2:384 BW. De onderneming wordt *going concern* gewaardeerd en er wordt c.q. worden geen extra toelichting(en) in de jaarrekening gegeven.

b. Enige twijfel

Voor boekjaar 2020 is er, door corona, bij veel ondernemingen twijfel over het voortbestaan. Zeker nu ondernemers zijn overgeleverd aan overheidsmaatregelen en zelf weinig invloed hebben op de financiële consequenties. Er is sprake van enige twijfel als een gebruiker van de jaarrekening vaststelt dat het eigen vermogen, resultaat of het werkkapitaal relatief gering of negatief is. Door corona kun je dat al snel afleiden op basis van de sectoren waarin de onderneming actief is, zoals de horeca en detailhandel. Maar ook als de onderneming op eigen kracht kan voortbestaan - doordat zij in het verleden voldoende financiële buffers heeft opgebouwd - kan er toch nog twijfel bestaan. Neem daarom in de toelichting nadere informatie op over de situatie bij de rechtspersoon om de gebruiker op de hoogte te stellen.

c. Gerede twijfel of ernstige onzekerheid

Veel ondernemingen hebben in 2020 ondersteuning van de overheid en/of banken verkregen. Als de rechtspersoon alleen nog met medewerking van derden kan blijven voortbestaan, en deze medewerking is nog niet verkregen bij het opmaken van de jaarrekening, dan is sprake van gerede twijfel omtrent de continuïteit. Deze situatie betekent in heel veel gevallen dat de continuïteit van de activiteiten niet meer mogelijk is zonder deze aanvullende externe ondersteuning. Dat gaat verder dan de bestaande mogelijkheden binnen de vennootschap. Ook bij situaties waarin het bestuur in de toekomst ingrijpende maatregelen moet nemen, zoals saneringen en/of reorganisatie, is hiervan sprake. Het bestuur moet een inschatting maken van de gevolgen hiervan, om de continuïteit te beoordelen. In de mkb-praktijk wordt een verlieslatende vennootschap vaak ondersteund door een verbonden partij (meestal een aandeelhouder/holding). Formeel is dan sprake van externe ondersteuning, maar dat is niet altijd zo bedoeld. Zo kan een holdingvennootschap geld aan de verlieslatende deelneming lenen zonder strenge aflossingsverplichtingen en zakelijke zekerheden. Vaak wordt deze ondersteuning als kortlopende schuld verwerkt (en bij de holding als kortlopende vordering op groepsmaatschappijen), maar dat is vaak feitelijk onjuist. Bij de rubricering van deze

NBA-HANDREIKING 1147

De nieuwe NBA Handreiking 1147 Gevolgen coronapandemie voor accountants stelt ook vragen rondom continuïteit: wat is het toekomstperspectief van de onderneming, kan deze uit de crisis komen? Worden risico's transparant toegelicht in de jaarrekening en voldoet de verkregen steun aan wet- en regelgeving? De handreiking is begin februari alweer herzien en beschikbaar via nba.nl.

ondersteuning moet eerst goed gekeken worden naar de intentie(s) van de geldverstrekker. Afhankelijk hiervan wordt deze ondersteuning verwerkt als kort- of langlopende lening, rekening-courant dan wel als agio. Dit laatste betekent in veel gevallen dat de gerede twijfel over de continuïteit kan vervallen.

Vanwege de afhankelijkheid van een externe partij moet de accountant de gebruiker van de jaarrekening wijzen op de toelichting bij de grondslagen. De accountant neemt dan bij zijn verklaring de onverplichte toelichtende paragraaf over mogelijke discontinuïteit op.

d. Discontinuïteit

Als de vennootschap ophoudt te bestaan (door een besluit om te stoppen of doordat de vennootschap niet meer in staat is aan haar verplichtingen te voldoen), is duurzame voortzetting niet meer mogelijk en treedt discontinuïteit op. Deze situatie moet in de jaarrekening worden verwerkt en toegelicht. Vaak zal de waarderingsgrondslag worden gewijzigd in waardering op liquidatiebasis.

Publicatiestukken

Bij het opstellen van publicatiestukken wil een bestuurder vaak zo weinig mogelijk informatie laten zien. Kleine rechtspersonen hebben op basis van artikel 2:396 BW veel vrijstellingen (onder andere beperkte balans en toelichtingen en geen winst-en-verliesrekening) die hen daarin ondersteunen. In situaties van mogelijke discontinuïteit kan het belang van het bestuur anders zijn, namelijk het aantonen dat sprake is van *going concern*. De tekst in de toelichting bij de grondslagen is een verplichte tekst bij de publicatiestukken van kleine rechtspersonen.

Rekening houden met gebruiker

Voor gebruikers van de jaarrekening is de continuïteit van een onderneming vaak moeilijk in te schatten. Het bestuur moet hiermee ernstig rekening houden en zo nodig in de toelichting in de jaarrekening extra informatie verstrekken. De accountant - die verantwoordelijkheid heeft naar het maatschappelijk verkeer - moet hierop letten en overwegen om er onverplicht melding van te maken in de samenstellingsverklaring. ←

‘Ik ken de wet- en regel-
geving in de accountancy
bijna uit mijn hoofd.’

JORIS EBBERS

De Slimste Accountant van 2020. Zo mag Joris Ebbers zich noemen als winnaar van de bloedstollend spannende quiz, die de NBA ter ere van 125 jaar accountancy organiseerde. Wie is deze bolleboos, die werkt bij Deloitte in Arnhem? In ieder geval een nuchter mens: "De titel die ik heb veroverd, is eigenlijk niet correct. Ik ben namelijk nog geen accountant, want ik zit in het laatste jaar van de praktijkopleiding."

TEKST ADRIE BOXMEER BEELD MICHEL TER WOLBEEK

Waarom heb je je voor de quiz opgegeven?
"Ik deed mee op aanraden van enkele collega's. Het was ze opgevallen dat ik van veel dingen veel weet. Ik ont-houd nu eenmaal gemakkelijk. Zo ken ik, een afwijking van me, de wet- en regelgeving in de accountancy bijna uit mijn hoofd. Maar ik heb ook veel algemene kennis, over geschiedenis, de historie van het accountantsberoep, actualiteiten en sport. Ook kijk ik veel naar quizprogramma's als De Slimste Mens. Met het mes op tafel en 2 voor 12."

Je bent nog accountancystudent, waar werk je?

"Ik heb mijn theoretische studie gevolgd aan de Tilburg University. Nu zit ik in het laatste jaar van de

praktijkopleiding. Dan nog een mondeling examen en hoop ik accountant te zijn. Ik werk bij Deloitte in Arnhem sinds september 2017. Ik werk in de controlepraktijk private, dat zijn onder meer de wat grotere familiebedrijven. Voordeel van het werken bij een grote organisatie is dat je veel kansen krijgt geboden. Nadeel is dat veel mensen aan je trekken en dan lang niet altijd zien dat je het al heel druk hebt."

Werk en studie, is dat zwaar?

"Het is soms best pittig. Maar het vormt je wel als accountant, het hoort bij de opleiding: drukke agenda's en deadlines."

Stromen nu de aanbiedingen binnen van andere kantoren?

"Ik had een bericht op LinkedIn geplaatst over het winnen van de quiz. Dat is door twintigduizend mensen gelezen. Een aantal bedrijven stuurde me een uitnodiging om een keer te praten als ik interesse had. Maar ik zit heel erg op mijn plek bij Deloitte."

Wat doe je als je niet werkt of studeert?

"Ik heb zeer veel hobby's. Parachutespringen bijvoorbeeld. Ik ben lid

van Parachute Group Holland. Wij doen herdenkingssprongen uit originele vliegtuigen uit de Tweede Wereldoorlog op herdenkingsmomenten. Ik ben zeer geïnteresseerd in de oorlog, met name in operatie Market Garden. Ik woon in Groesbeek, midden in het gebied van deze slag. Andere hobby's zijn hardlopen, wielrennen en mountainbike rijden."

Nog even terug naar de quiz. Doe je volgend jaar weer mee, als de quiz weer wordt gehouden?

"Dat weet ik nog niet. Ik ben gevraagd om mee te helpen bij de organisatie van de editie van volgend jaar. Daarbij komt dat je beter op het hoogtepunt kunt stoppen, haha."

Wat was de raarste vraag die je moest beantwoorden?

"Tel het aantal interlands van Wesley Sneijder op bij het aantal pianoconcerten van Mozart en het aantal olifanten waarmee Hannibal over de Alpen trok. Ik weet het antwoord niet meer, maar volgens mij had ik het goed. En dat met een tijdslimiet van hooguit zo'n tien seconden. Dus dat was een gok." ←

CV

Joris Ebbers (25) volgde zijn bachelor bedrijfseconomie en master accountancy aan de universiteit van Tilburg. Hij werkte tijdens zijn studie enkele jaren als commercieel-administratief medewerker bij het assurantie-kantoor van zijn vader in Groesbeek. In februari 2017 begon hij als stagiair bij Deloitte in Arnhem. Nu werkt hij daar in de audit- en assurancepraktijk. Op 13 november 2020 won hij de verkiezing van De Slimste Accountant van de NBA. Hij woont in Groesbeek.

Jouw kennis verbreden en klaar zijn voor actuele ontwikkelingen?

Volg dan een cursus bij NBA Opleidingen

Speciaal
voor je
uitgelicht

NIEUW Summer School 2021

In 2021 bieden we 2 nieuwe Summer Schools aan: Continuïteit & Crisis en Innovatie & Change. Waarom een Summer School? Omdat je je in een meerdaags programma beter kunt focussen op de leerstof en makkelijker de verbanden tussen de verschillende onderwerpen legt. Zo beklijft de kennis beter. Daarnaast is het nuttig én gezellig om te netwerken en te discussiëren met vakgenoten. NBA Opleidingen organiseert al meer dan 15 jaar Summer Schools, deze zijn altijd uitverkocht en zeer goed gewaardeerd. Bekijk de data en reserveer alvast een plek!

Summer School 2021 Continuïteit & Crisis, 4 t/m 6 augustus, Ernst Sillem Hoeve, Den Dolder of 25 t/m 27 augustus, Golden Tulip Noordwijk.

Summer School 2021 Innovatie & Change, 18 t/m 20 augustus, De Ruwenberg, Sint Michielsgestel of 1 t/m 3 september, Golden Tulip Noordwijk

Prijs leden / niet-leden: € 1.995 / € 2.295

Online KPI Design Masterclass

Bernie Smith M. Eng

This online workshop is designed to help you develop a set of meaningful performance measures for any organisation. By the end of this masterclass, you will have the core skills to successfully apply the structured, repeatable and hands-on method for choosing a sensible number of really effective KPIs to support your organisational goals.

Datum en locatie: 18 en 19 maart, online

Prijs leden / niet-leden: € 450 / € 525

Online business/ personal coaching

Kirsten Heukels

Dagelijks neem je beslissingen. De consequenties van deze beslissingen kunnen verrijkend zijn en impact hebben op de strategie, de organisatie, mensen, jouw eigen positie en rol maar ook op jouw privéleven. Tijd voor reflectie is schaars. Coaching gesprekken bieden de rust om in alle openheid en met garantie voor vertrouwelijkheid zaken rustig door te nemen die voor jou belangrijk zijn. Het coaching traject bestaat uit 6 gesprekken van 2 uur en duurt 3-6 maanden. In overleg met de coach maak je een planning.

Datum en locatie: maatwerk

Prijs leden / niet-leden: € 1.995

NBA Opleidingen
helpt je gratis bij het
samenstellen van
jouw PE-Portfolio

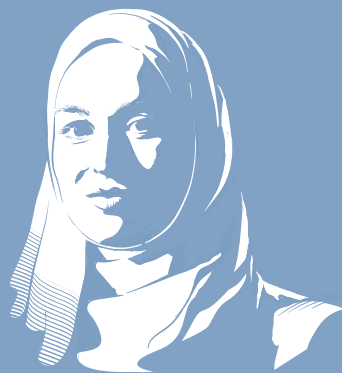
PE-tool en PE-App van NBA Opleidingen nu beschikbaar

Maak het je zelf gemakkelijk en gebruik de gratis PE-tool en PE-App van NBA Opleidingen. Lees meer op www.nbaopleidingen.nl/pe-tool

Heb je vragen? Bel of mail ons, wij helpen je graag 020 301 03 30 / opleidingen@nba.nl
Bekijk het cursusaanbod op www.nbaopleidingen.nl

Opleidingen

NBA

WENDY GROOT

De professional is dood, lang leve de professional

We hebben allemaal een beeld van 'de zakelijke professional'. Je ziet ze op platforms als LinkedIn, in magazines als deze. Strakke foto, een net jasje, mooie tas erbij. De ideale professional, altijd beschikbaar, altijd onderweg. Druk, druk, druk.

Links van mij zit mijn dochter, die vraagt of ik haar kan helpen met rekenen (niet haar favoriet). Op rechts vechten mijn twee zoons elkaar de tent uit. Voor mij staat de laptop, waarop iets van een presentatie moet gaan ontstaan. Met mijn handen in m'n hoofd doe ik vraag ik mij af of ik hiermee de grens heb bereikt van wat ik aan kan. En in hoe verre ik die grens überhaupt wil opzoeken.

Nu kent het leven als werkende moeder van jonge kinderen sowieso de nodige uitdagingen. Vooral als je ook nog eens heel leuk werk hebt, waar meer dan genoeg van is. Slapeloze nachten,

zieke kindjes zodra er een r in de maand zit; bij voorkeur de dag voor een groot examen of een belangrijke presentatie natuurlijk. Maar deze situatie, thuiswerken met drie kinderen in het basisonderwijs, is next level. Dit past niet echt in het ideaalplaatje van de professional.

En juist nu lopen werk en privé als nooit tevoren door elkaar heen. Met videobellen kom je letterlijk bij elkaar over de vloer. En ineens gaan we niet meer strak in pak de vergadering in. Een knappe trui blijkt zakelijk genoeg (met daaronder 'stiekem' een joggingbroek). Partners, kinderen, katten of een paar gezellige planten op de achtergrond. Door deze inkijkjes ontstaan andere gesprekken. Er ontstaat een vollediger beeld van wie wij zijn en hoe onze omgeving er buiten ons zakelijk leven uitziet. Ook is er meer ruimte voor de zorgen die we ervaren op persoonlijk vlak. Zijn we dan misschien toe aan een nieuw beeld van de ideale professional? Ik denk van wel.

De nieuwe ideale professional is open over haar persoonlijke leven en eventuele moeilijkheden. Ze begrijpt dat ze als mens moet groeien om op werk beter te kunnen presteren. Werk en privé staan niet per se los van elkaar en lopen door elkaar heen. Ze is geen homo

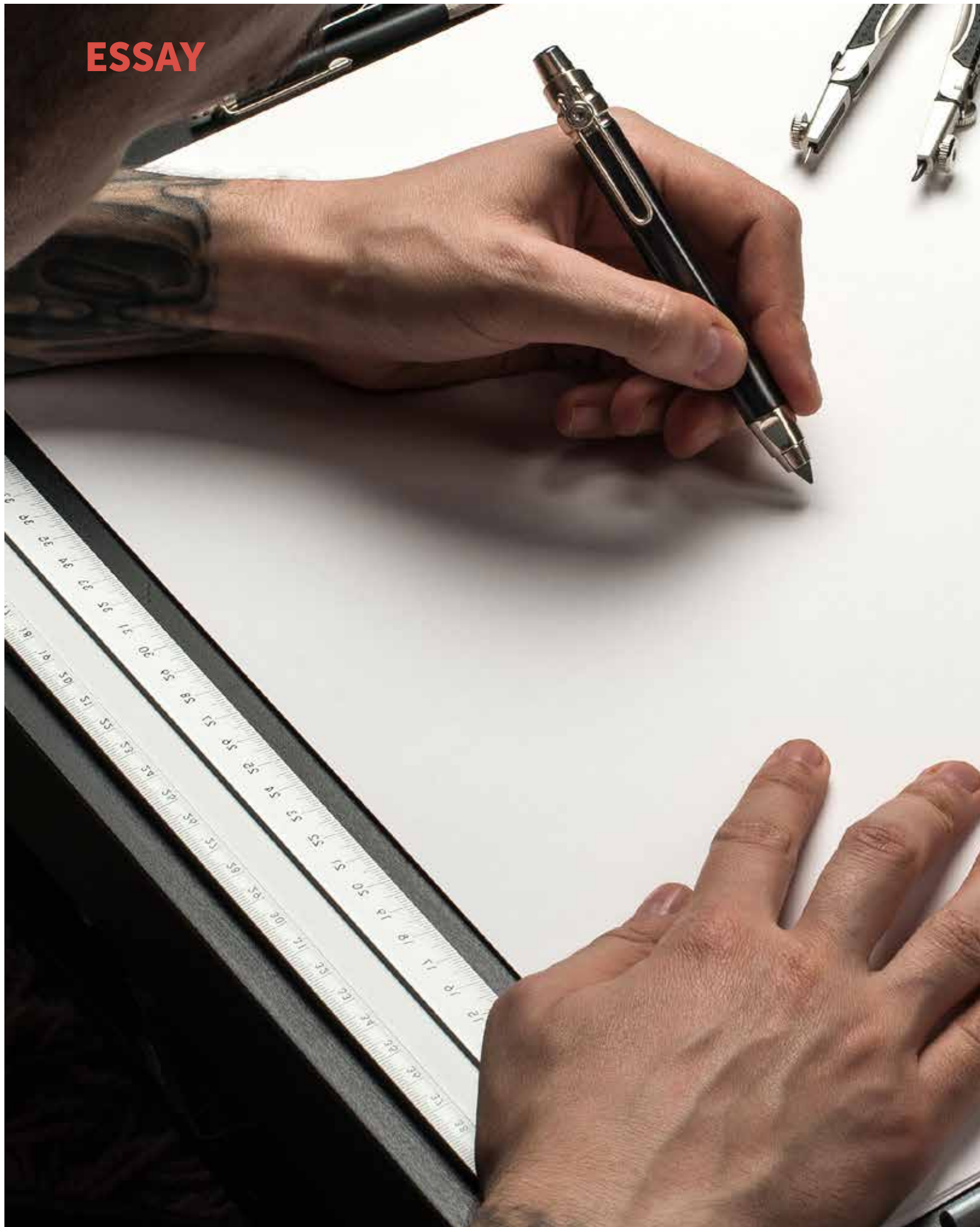
professional. Ze neemt zichzelf mee naar werk, geen zakelijke kloon.

Op LinkedIn heb ik al mannen gezien die trots *Dad* als functie hebben staan op hun profiel (nog geen moeders gezien overigens). Alles om te laten zien dat die professionals stiekem ook maar gewoon mensen zijn. Hiermee creëren we een veel leuker maar ook eerlijker beeld van het mens-zijn. En we laten ook zien dat we naast ons werk nog andere verplichtingen hebben. Verwacht dus ook niet dat we 24/7 beschikbaar zijn voor werk - meteen een goed voorbeeld voor je collega's.

Goed, dat gezegd hebbende, het kan alsnog allemaal wel eens te veel worden. Weet dan in ieder geval dat je niet de enige bent, je bent niet de uitzondering. En als je er dan echt nog doorheen zit, sluit jezelf op in de voorraadkast, met chocola. Chocola begrijpt ons. ←

Wendy Groot RA is manager bij PwC National Office in Amsterdam, oud-bestuurslid van NBA Young Profs en PhD-kandidaat bij de Vrije Universiteit Amsterdam.

ESSAY

Een wit vel papier

Accountants kunnen relevanter worden als ze zich meer op het publiek oriënteren, signalen rondom een organisatie oppikken en zo een completer beeld krijgen.

TEKST **BERT BAKKER** BEELD **MICHIEL TER WOLBEEK, SHUTTERSTOCK**

Een gedachte-experiment. Stel: we vergeten even de bestaande, historisch gegroeide auditpraktijk en beginnen met een hagelwit vel papier. Hoe zouden we het vak dan schetsen? Bij welke werkwijze verklein je de kans op onopgemerkte knoepers van fouten en zorg je tegelijk dat de relevantie van het controlewerk in bredere kring wordt begrepen?

Bestaansrecht

Heeft de wereld accountants nodig? De vraag of organisaties hun verantwoording moeten laten beoordelen, heeft sinds de Pincoffs affaire nooit meer serieus op de agenda gestaan. Elk governancemodel is gebaseerd op *Trust but verify*. En alle kritiek ten spijt, het is een accountant die tekent voor dat *verify*. Paradoxaal, maar de vraag naar accountantsdiensten is groter dan ooit.

Bestaansrecht is er dus. Schieten accountants te kort in de uitoefening van hun controlewerk? Het hangt ervan af wie je het vraagt. Financieel analisten vormen de belangrijkste groep van gebruikers van verslaggevingsdocumenten. Om de kredietwaardigheid, kansen en bedreigingen van bedrijven en instellingen in kaart te brengen, moeten zij vertrouwen op die gecertificeerde jaarrekeningen als 'basisgrondstof' voor hun eigen product.

Over het werk van accountants zijn ze verrassend mild. "Waar gehakt wordt vallen spaanders. Boekhoudschandalen zijn uitzonderingsgevallen. Je leest extra kritisch, maar als regel kun je vertrouwen op een gecertificeerde jaarrekening."

Natuurlijk vinden ook analisten dat dingen beter kunnen. Ze zouden graag meer standaardisatie zien in de werkwijzen van kantoren in de EU, VS en Azië, maar ook in de manier waarop nationale toezichthouders hun rol invullen. Ook willen ze minder vertrouwen op steekproeven, meer dekkende controles, meer praktische toepassing van data-analyse, meer aandacht voor fraudedetectie en betere -bestrijding. En tenslotte: grondiger bewijs of duurzaamheidsclaims worden waargemaakt. Bekende geluiden. Maar deze gebruikers roepen dus niet: "Het roer moet om!"

Eieren verstoppert

Maar de wetgever zal niet alleen aan analisten hebben gedacht, toen hij de accountant aanwees om namens 'het maatschappelijk verkeer' te verzekeren dat een jaarrekening een 'getrouw beeld' geeft. Een probleem voor dat maatschappelijk →

BERT BAKKER

(1956) is financieel-economisch journalist. Hij studeerde bedrijfskunde aan Nyenrode en begon zijn loopbaan als bankier in Brazilië. Sinds eind jaren tachtig schrijft hij over de financiële wereld, inclusief de rol van accountants en toezichtinstanties. Hij werkte onder meer voor Elsevier, NRC, FD, BNR Nieuwsradio en voor *Accountant*. Bakker schreef onder andere het boek *Beleggen na de hype* (2002) en meer recent *Onbegrepen Europa; Nieuw licht op een eeuwenoude tweedeling* (2018).

verkeer is dat jaarverslagen - en vooral het puur financiële deel - voor niet-ingewijden taaie materie zijn. Taaier dan nodig.

Bestuurders willen financiële paragrafen er zo gunstig mogelijk uit laten zien. Soms willen ze onderliggende problemen of heftige schommelingen in resultaten verdoezelen. Soms belasting vermijden. Nieuws dat negatief kan worden uitgelegd voor de buitenwereld zo klein mogelijk houden. De cijfers *smoothen* waar mogelijk. Elke auditor kent dat spanningsveld.

De oplossing is vaak de cijfers zó voor te stellen dat de goede verstaander - de financieel analist - de meest wezenlijke zaken er wel uit kan destilleren. En voor de niet-ingewijde lijkt alles onder controle. Het doet denken aan een paaszondagritueel: ouders verstoppen chocolade-eieren in de tuin. De oudere kinderen vinden ze allemaal, de jongere vinden slechts een enkel ei. Geen situatie die accountants moeten willen handhaven, nu vrijwel elke organisatie zegt toegewijd te zijn aan echte transparantie en heldere communicatie.

Maar dat is slecht een deel van de controleproblematiek. Soms is sprake van regelrechte fraude in een organisatie; al dan niet met medeweten van het bestuur. In die situatie is het niet de bedoeling dat de accountant doorkrijgt hoe er geld weglekt en naar wie. Daar gaat het niet om onderhandelen over hoeveel je buitenwereld expliciet wilt vertellen, maar om erachter te komen wat er überhaupt klopt van de cijfers die de cfo aanleverde. Opzetjes om de auditor om de tuin te leiden kunnen heel geraffineerd zijn. En het niet doorzien ervan kan tot enorme schade leiden, voor zowel de stakeholders in de organisatie, als voor de accountant zelf. Alle reden om naar effectievere werkwijzen te zoeken.

Passen en meten

Volgens de natuurkundige gedachte dat energie niet verloren kan gaan, zou ook uit een organisatie geen 'energie' (geld, goederen, diensten) spoorloos moeten kunnen weglekken. In theorie weerspiegelt de jaarrekening c.q. het jaarverslag dat ook. Debet en credit geven onder de streep hetzelfde saldo aan. Zeker als een lek grote vormen aanneemt, moeten tekorten in een of andere vorm naar buiten komen. De kunst is dan te weten waar je moet kijken. Inspiratie hiervoor is op te doen bij een beroepsgroep die organisaties onderzoekt waarover überhaupt geen cijfers beschikbaar zijn: politierechercheurs. Die slagen er vaak in een indruk te krijgen van aard en omvang van *business* waarin een verdachte organisatie actief is, door elk snippertje niet-financiële informatie dat maar is te vinden te gebruiken: over consumptie-, woon- en reisgedrag bijvoorbeeld. Klassieke verklikkers zijn dure auto's, jachten, huizen, horloges, vakanties, feesten. Met passen, meten, reduceren en deduceren wordt een beeld van zo'n organisatie geconstrueerd, inclusief de geldstromen die er omgaan. Forensisch accountants volgen een vergelijkbare methode. Maar die manier van observeren hoort voor accountants niet tot de standaardpraktijk.

Dus als we dat hagelwitte vel papier pakken en gaan schetsen, dan zal het accountantswerk zoals we het kennen niet onherkenbaar zijn, maar er komt wel een hele nieuwe dimensie bij. Veel meer dan nu, zouden auditors stelselmatig checken of dat wat binnen een organisatie waar te nemen is - de aangeleverde jaarcijfers - consistent is met het beeld vanaf de buitenkant. Dus checken of digitaal overeenkomt met analoog. Niet meer alleen door een loep (de controle op jaarcijfers) naar een bedrijf kijken, maar ook door de ooghaaren. Van grote afstand, om ook de hele omgeving in het beeld op te nemen.

Drietrapsraket

Een auditmethode die zó naar een organisatie kijkt praktisch uitwerken, kan in de vorm van een drietrapsraket: Het controlewerk begint met een *audit-light*-aanpak, intensief gebruikmakend van slimme en sophisticated reken- en data-analyse technieken. Het bestuur wordt expliciet gevraagd welke punten extra aandacht verdienen. Aangeleverd cijfermateriaal wordt tegen het licht gehouden, met als resultaat een financieel beeld dat voor zeventig à tachtig procent betrouwbaar is.

Zeker als een lek grote vormen aanneemt, moeten tekorten in een of andere vorm naar buiten komen.

Vervolgens richt de accountant zijn blik richting de omgeving van de organisatie, met speciale aandacht voor de relaties met *stakeholders*. Maar ook daarbuiten: de concurrentie, maatschappelijke organisaties. De arbeidsmarkt. Sluiten ontwikkelingen in de sector aan bij wat binnen de organisatie gebeurt? Wat is af te leiden uit verloop onder personeel? Kloppen marktaandeelen, op basis van gegevens van leveranciers en afnemers, met interne cijfers? Welk beeld rijst op uit sonderingen bij klanten en werknemers? Bij dat externe krachtenveld hoort ook de fiscale omgeving. Dat kan inzicht geven in de drijfveren van het bestuur van een organisatie. Heeft men belang bij cijfers die positiever of juist negatiever zijn dan de reële situatie? Hoe is de beloningsstructuur van het bestuur georganiseerd? Welke voorkeuren lokt die uit? En, interessant bij beursgenoteerde ondernemingen, welke invalshoeken worden besproken in analistenrapporten? De conclusies uit die verschillende peilingen en kentallen zijn leidend voor de prioriteiten in stap 3. Welke opvallende opmerkingen kwamen naar voren tijdens de scan in de kring van stakeholders en de verdere inventarisatie? Wat zijn de implicaties daarvan voor de betrouwbaarheid van de cijfers? Op die onderdelen van de jaarrekening waarover na de scan onder punt 2 onduidelijkheid ontstond, focust de auditor de controle. Pas als er een compleet en samenhangend beeld van de organisatie is ontstaan, geeft de accountant een goedkeurende verklaring. Resultaat van deze tweedimensionale audit kan zijn dat het jaarverslag op spectaculaire manier verrijkt wordt. 'Het verhaal' van de onderneming krijgt reliëf. De accountant doet in deze aanpak een deel van het werk dat nu wordt gedaan door de financieel analist, de risk manager, de forensisch accountant en zelfs van de *credit rater*.

Journalistiek

Een belangrijke bijdrage aan het grotere doel, het relevanter maken van controlewerk, zit in de toelichting op wat in fase 2 werd onderzocht. Om toegankelijkheid te garanderen kan de accountant zich laten inspireren door bondige sectoranalyses, zoals in *The Financial Times* of *The Economist*.

VERNIEUWING VAN DE AUDIT

Het vergroten van de relevantie van het auditberoep staat centraal in het programma 2021-2023 van de Stuurgroep Publiek Belang, het samenwerkingsverband tussen vertegenwoordigers van vergunninghoudende accountantskantoren en de NBA. Vernieuwing van de audit is één van de thema's in dat programma. De stuurgroep wil daarbij ook fundamentele principes ter discussie stellen. Aanbevelingen van onder meer de Monitoringcommissie Accountancy (MCA) en de Commissie Toekomst Accountancysector (CTA) vormen daarbij een leidraad, net als Britse voorstellen van Sir Donald Brydon. Het programma van de stuurgroep is beschikbaar via accountant.nl en nba.nl.

Intensiever contact met stakeholders betekent een enorme versterking van de autonomie.

De accountant kan zijn of haar bevindingen afsluiten met een vergelijking tussen de verwachtingen die een bestuur aan het begin van het verslagjaar uitsprak en de situatie aan het einde van dat jaar.

Deze journalistiek geïnspireerde rol zou de accountant moeten voortzetten tijdens de jaarvergadering, waar een bestuur vraagt om *décharge* en verlenging van zijn mandaat. De accountant moet bestuurders daar uitdagen om beslissingen toe te lichten: waarom deden ze dit wel en dat niet?

De accountant kan daarin meenemen dat het maatschappelijk perspectief op de activiteit van een onderneming soms snel verandert. Denk aan de wenselijkheid van nieuwe vormen van energieopwekking en -gebruik, wat grote impact heeft op talloze ondernemingen. Maar einddoel is een goede, inhoudelijke discussie tussen bestuurders en stakeholders.

Cijfer bubble verlaten

Om effectief het beeld te kunnen schetsen van de organisatie zoals stakeholders die ervaren, is het belangrijk dat de accountant gevoel heeft voor wat er in de samenleving als geheel speelt. Of dat gevoel bij de gemiddelde accountant voldoende is ontwikkeld, is de vraag. Uit eerder onderzoek in dit magazine bleek al eens dat, anders dan professionals in andere disciplines, een ruime meerderheid van de accountants géén krant las. Vraag is dus hoe makkelijk de accountant zijn cijfer *bubble* zal verlaten en zich maatschappelijk meer zal engageren.

Een uitdaging dus, maar de forse uitbreiding van de controle-*toolbox* én een opgerekte rol in de communicatie rond de bevindingen van die controles, betekenen een inspirerende versterking van de positie van de accountant als onafhankelijk beoordelaar van het governanceproces. Juist dat intensieve contact met stakeholders betekent een enorme versterking van de autonomie.

Accountants kunnen met deze verbreding van hun werk voorkomen dat hun verantwoordelijkheid wordt ingeperkt tot die van 'handhaver', een 'corporate boa'. En dus dat het interessantste, interpreterende denkwerk door financieel analisten of *credit raters* wordt gedaan. Tegenover die extra inspanning staat een vakinhoudelijk aanlokkelijke beloning. Je hoopt bijna op een crisis die het beroep dwingt om dit gedachte-experiment tot realiteit te maken. In het belang van 'het maatschappelijk verkeer', natuurlijk. ←

Medewerkers accountantskantoren willen ook na corona meer thuis werken

Veel medewerkers van accountantskantoren willen ook na de coronacrisis deels thuis kunnen werken. Productiviteit, efficiency en resultaatgericht werken worden genoemd als positief effect van de thuiswerksituatie. Wel heeft het contact met collega's te lijden onder het thuiswerken.

Dat blijkt uit onderzoek onder medewerkers en vennoten van SRA-accountantskantoren. Vier op de vijf medewerkers (79 procent) van de accountantskantoren werkt nu meer dan twintig procent thuis. Bijna een derde werkt nagenoeg volledig (80-100 procent) thuis. Bij kleine accountantskantoren (tot 25 fte) werkt een kwart bijna volledig thuis. Bij de grote kantoren (meer dan 251 fte) is dat meer dan het dubbele, daar werkt bijna 54 procent zo goed als volledig vanuit huis.

Het thuiswerken is inmiddels zo ingebed dat bijna 63 procent na 'corona' tussen de twintig en 100 procent thuis wil blijven werken. Ruim 35 procent van de respondenten is (zeer) positief over ICT-innovatie en ruim een kwart over het

vermogen om te vernieuwen. Het thuiswerken in coronatijd heeft vooral een negatief effect op de mogelijkheid om strategische thema's op te pakken, meent bijna dertig procent. Vennoten van kantoren zijn hierover nog wat bezorgder.

Het rapportcijfer voor productiviteit is tijdens de crisis iets gedaald. Gemiddeld is ruim 35 procent positief over de algehele productiviteit door het thuiswerken. Efficiency (42 procent) en resultaatgericht werken (37 procent) worden ook als (zeer) positief ervaren. Het gevoel van verantwoordelijkheid scoort door thuiswerken ook hoog. Bijna 47 procent ervaart dit als (zeer) positief.

Samenwerken en werkplezier

Het gemiddelde rapportcijfer voor samenwerking is sinds corona gedaald van een 7 naar een 5,7. Voor corona gaf 62 procent de samenwerking een rapportcijfer tussen de 8 en 10. Inmiddels geldt dat nog maar voor bijna achttien procent. Het contact met collega's heeft het meest te lijden door het thuiswerken. Twee derde is hier negatief over. Over de samenwerking in

het team is ruim de helft (57 procent) negatief. Het contact met klanten heeft het minst te lijden door de coronacrisis: ruim de helft geeft aan dat hier niets in veranderd is.

Van de deelnemers geeft 42 procent aan door het thuiswerken negatief te zijn over het gevoel van betrokkenheid bij de organisatie. Ruim een derde (35 procent) stelt dat het werkplezier hieronder te lijden heeft. Ruim een kwart (26 procent) signaleert een gevoel van stress als negatief.

De besparing van reistijd en kilometers wordt tegelijk veel genoemd als positief gevolg van de coronacrisis (76 procent). Bijna de helft (49 procent) noemt efficiënt overleggen via onlinefaciliteiten als positief; bij vennoten is dat zelfs 74 procent. Ook positief vinden de ondervraagden de betere inzet van digitalisering (48 procent).

De enquête werd eind 2020 gehouden onder medewerkers en vennoten van SRA-accountantskantoren. Meer dan elfhonderd respondenten vulden de enquête in.

'Je staat nog op mute'

NRC-columniste Japke-d. Bouma ging na het 'rampjaar 2020' op zoek naar nieuw ergerniswekkend kantoorjargon. "Je staat nog op mute" werd door respondenten het meest genoemd.

Honderden lezers van de populaire NRC-columniste, die graag de eigenaardigheden van het kantoor aan de kaak stelt, stuurden haar suggesties voor een nieuwe top tien van opmerkelijke kantoortaal. De invloed van de coronacrisis en het thuiswerken was daarbij niet te missen.

In de ranglijst staan onder meer de 'biobreak' (noem die toch gewoon weer pauze), de 'hybride werkvloer' (een kantoor waar deels op het werk en deels thuis wordt gewerkt) en ook 'elkaar weer fysiek kunnen ontmoeten'. Hoog scoren ook uitdrukkingen als 'coronaproof' en de 'call' (wat nu vooral staat voor videovergaderen). Maar de absolute

nummer één op de lijst is 'Je staat nog op mute'; een topper die Bouma dit jaar liever niet meer wil horen. "En dat terwijl 'de muteknop' zelf zo'n mooie nieuwe aanwinst is op je werk. Je zou willen dat je die straks terug op kantoor ook krijgt, om een aantal collega's op stil te kunnen zetten."

Expats

Ervaringen van Nederlandse accountants in den vreemde. Dit keer: Henri Arendsen, chief ICT audit section bij UNDP, het ontwikkelingsfonds van de VN in New York.

‘Als de muren op mij afkomen ga ik hardlopen langs de Hudson’

“De afgelopen 25 jaar heb ik in het buitenland gewerkt. Eerst als accountant bij de Rekenkamer op Aruba. Daarna vier jaar in Wenen bij de OVSE (Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking) als interne auditor. Sinds 2004 werk ik in New York bij UNDP. Tijdens die periode heb ik ook nog drie jaar in Panama gewerkt als hoofd van het regionale kantoor. Toen ik begon bij UNDP stond de IT-audit nog in de kinderschoenen. De uitdaging in mijn werk is tweeledig. Ik moet op de hoogte zijn van de IT-ontwikkelingen binnen de organisatie. We zijn in 170 landen actief. Die kantoren hebben zelf ook weer applicaties. Je moet dus goede relaties hebben met IT-beheerders en lokale auditors. Zij zijn je ogen en oren. Daarnaast zorg ik dat mijn collega’s in het veld voldoende ondersteuning hebben. Dan moet je denken aan het verstrekken van instructies voor auditprogramma’s, zodat ze weten welke vragen ze moeten stellen. Welke maatregelen neemt een IT-beheerder bijvoorbeeld om de continuïteit van het kantoor te waarborgen? Om te begrijpen wat er speelt moet je de regionale kantoren bezoeken. Wat is de impact van UNDP op dat land? Daarvoor bezoek ik soms ook de projecten. Als IT-auditor ga ik daar niet over, maar het biedt context en geeft voldoening. Ik doe mijn werk niet met oogkleppen.”

Verbaasd

“In 2019 hebben we expliciet naar elektronische betalingen gekeken. Voor een aantal kantoren betekent dat een nieuw proces. Zij waren gewend met een cheque te betalen. Die ging soms letterlijk langs iemands bureau. Nu wordt een betaling met een muisklik verricht. Daarvoor moeten andere controles in de plaats komen. Een land dat daarin ook achterloopt is gek genoeg de VS. Ik was zeer verbaasd toen ik in 2004 het huurcontract voor mijn appartement tekende en hoorde dat ik een cheque moest uitschrijven om de huur te betalen. Het was onmogelijk

om het bedrag naar de huisbaas over te maken. Ook de rekeningen van het energiebedrijf moest ik met een cheque betalen. Onbegrijpelijk vind ik dat. De huur kan ik inmiddels wel overmaken.”

Pensioen

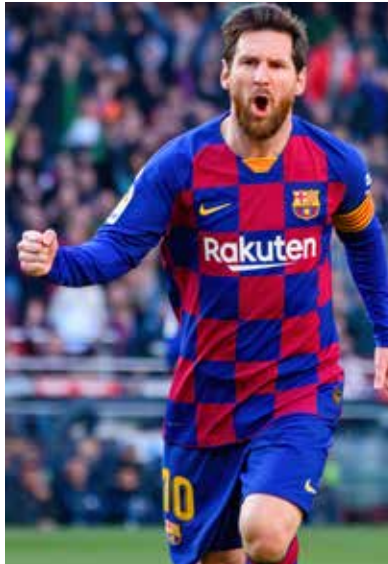
“Toen ik in New York ging werken koos ik er bewust voor om in Manhattan te gaan wonen. Het was drie keer zo klein als mijn huis in Panama en drie keer zo duur, maar de ligging is perfect. Een halve mijl van Central Park en op loopafstand van mijn werk. Compact wonen was sowieso niet erg, want ik was veel op reis. In het laatste kwartaal van 2019 was ik bijvoorbeeld maar twee weken thuis. Daar heeft corona een streep door gehaald. Sinds maart is het hoofdkantoor voor het grootste deel dicht. Gelukkig kan ik veel werk vanachter de pc doen, maar leuk is anders. Je hebt veel minder interactie met mensen. Het ijs breken via Teams is niet makkelijk. Ik vind het saai om de hele dag thuis te zijn. Als de muren op mij afkomen ga ik hardlopen langs de Hudson. Dit wordt mijn laatste jaar in de VS, ik word 65. Na mijn pensioen ga ik naar Aruba, waar mijn partner woont. Zal ik New York missen? In ieder geval de actie. New York is 24/7 open. Als je klaar bent met je werk kan je overal naar toe. Desnoods om twee uur ’s nachts.”

Messi verdient best lekker

Voetballer Lionel Messi is een echte grootverdiener bij FC Barcelona. Geen nieuws, maar hoe groot precies was nog niet bekend. Tot nu toe.

Hoewel sommige profvoetballers absurde bedragen verdienen blijven het, in tegenstelling tot bestuurders, altijd helden in plaats van graaiers. Opvallend goed gekapte helden ook trouwens, zelfs als alle kappers zijn gesloten tijdens een lockdown.

Begin dit jaar onthulde de Spaanse krant El Mundo alle details van het miljoencontract tussen de Argentijnse voetballer Lionel Messi en FC Barcelona. De voetbalclub wil juridische stappen ondernemen tegen de krant, omdat er informatie uit het contract is gelekt. De overeenkomst met Messi verklaart ook waarom Barca destijds in haar jaarverslag over 2017-2018 sprak van een sterke stijging van de spelerskosten door "buitengewone omstandigheden".

Messi zou in vier jaar tijd ruim 555 miljoen euro hebben verdiend. De deal met Barcelona omvat een jaarsalaris van 138 miljoen euro, exclusief 115 miljoen euro aan tekengeld en 77 miljoen euro aan bonussen. Dat wil zeggen:

- € 555.237.619,00 in vier jaar
- € 138.809.404,75 per jaar
- € 380.299,74 per dag
- € 15.845,82 per uur
- € 264,10 per minuut
- € 4,40 per seconde

Het minimum loon in Nederland is 77,76 euro per dag, de gemiddelde werknemer werkt hier ongeveer tweehonderd dagen per jaar. Uitgaande van die norm verdient Messi ongeveer negenduizend keer zoveel. Over het minimum dagloon in Nederland doet Messi ruim zeventien seconden. Een nachtje van acht uur slapen levert hem 126.773 euro op.

Barcelona zit mede door de deal met de Argentijn momenteel diep in de schulden. Na dit seizoen zou Messi er willen vertrekken. De club behaalde samen met hem inmiddels ruim dertig titels, dat wel. Tot slot: dit bericht lezen kost zo'n vijftig seconden. Messi verdiende in die tijd weer € 220.

Animo van kantoren voor Wta-vergunning daalt

Het aantal accountantskantoren met een vergunning voor wettelijke controles neemt de komende jaren verder af, omdat wettelijke controles voor veel kantoren niet langer rendabel zijn.

Dat meldt het ING Economisch Bureau begin februari in een rapportage over de accountantssector. ING ziet dat digitalisering en strengere kwaliteitseisen grote investeringen vergen, wat volgens de bank schaalgroottes vereist. De daaruit voortvloeiende strategische heroriëntatie zorgt ervoor dat het aantal kantoren met een Wta-vergunning zal dalen.

Volgens ING is door oplopende kosten de auditpraktijk bij veel accountantsorganisaties te klein om nog zelfstandig te kunnen blijven bestaan. Veel accountantsorganisaties zullen zich daarom beraden op hun strategische koers. Daarbij staan ze voor een keuze tussen schaalvergroten via fusies en overnames, specialiseren in bijvoorbeeld samenstel- en advieswerk of in een specifieke sector, of samenwerken met andere partijen zodat bredere dienstverlening kan worden

aangeboden, aldus de bank. Die ontwikkeling is ook te zien aan de halvering van het aantal oob-vergunninghouders en een flinke daling van het aantal niet-oob-kantoren.

Tarieven

Verder merkt ING op dat de krappe arbeidsmarkt een rem zet op de groei van kantoren en de tarieven laat stijgen, met name in de auditpraktijk en de financiële administratie. De hogere tarieven vormen deels compensatie voor de hogere personeelskosten als gevolg van de aanhoudend krappe arbeidsmarkt. Goede accountants zijn nog altijd schaars, mede door concurrentie vanuit het bedrijfsleven. Dit zorgt bij ongeveer een kwart van de accountantskantoren voor een rem op de groei, stelt ING in het sectorrapport.

De grootste uitdagingen voor de sector liggen volgens de bank in de komende jaren bij verdere digitalisering en (nog) strengere wet- en regelgeving om de kwaliteit van het werk te verbeteren.

Lekker werken

Dingen die de werkdag leuker maken. Kijk voor meer info op Accountant.nl.

Band

Pimp je Apple Watch

Blij met je Apple Watch, maar minder met dat siliconen bandje? De firma Longvaden maakt speciaal voor deze smartwatch chique leren horlogebanden met clipsluiting.

Prijs vanaf € 74.

longvaden.com.

Vervoer

BMW is terug

Flink wat jaren na de guitige i3 is BMW vol-elektrisch terug, nu met de iX3. Een SUV met maximaal zo'n 460 kilometer bereik en een grille als een grote zonnebril. Prijs vanaf € 67.500.

bmw.nl

Werkplek

Tuinkantoor

Te weinig rust of ruimte in huis voor een goede thuiswerkplek? Plaats een kantoor in de tuin. Het Finish Thuiskantoor is drie, vier of zes meter lang en altijd 2,40 meter breed. Prijs vanaf € 6.200, inclusief airco.

finish-profiles.nl

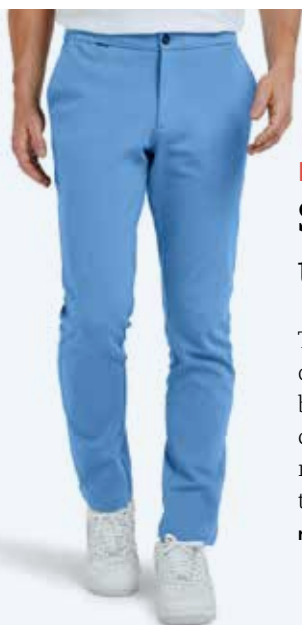

Broek

Sweatpants voor thuis en kantoor

Thuiswerken heeft invloed op onze outfit. In de Easies van Amsterdamse broekenfabrikant MrMarvis is het comfortabel hangen achter de laptop, maar je durft er ook mee naar kantoor. Prijs € 99.

mrmarvis.nl

BEËDIGD

De net moeder geworden zussen Daniëlle Jagtap-Raijmakers (32) en Ilse Nanne-Raijmakers (30) legden op 15 januari 2021 de beroepseed af. Daniëlle werkt bij de Belastingdienst in Breda en Ilse is controleleider bij Audit Service Plus. Voor ieder drie vragen.

Daniëlle Jagtap-Raijmakers

Is je keus om accountant te worden ingegeven door de verhalen van je vader?

“Doordat mijn vader accountant is wilde ik al accountant worden voordat ik wist wat een accountant precies deed. Toen ik nog op de basisschool zat mocht ik mijn vader soms helpen met het zoeken naar cijfers om deze vervolgens te markeren als ik ze had gevonden. Ik dacht dat je als accountant de hele dag met mensen kletste en koffie dronk. Lekker makkelijk geld verdienen.”

Waarom heb je gekozen voor werken bij de Belastingdienst?

“Voorafgaand aan mijn opleiding tot registeraccountant heb ik mijn bachelor fiscaal recht behaald. Tijdens mijn

werk bij de Belastingdienst kan ik mijn fiscale kennis en mijn accountancykennis goed combineren. De Belastingdienst is een grote organisatie waarbinnen je veel verschillende mogelijkheden hebt om jezelf uit te blijven dagen.”

Vind je dat het vak erg aan het veranderen is, bijvoorbeeld door digitalisering?

“Door digitalisering verandert het vak van de accountant, maar op een positieve manier. Als gevolg van digitalisering zijn er steeds meer mogelijkheden (zowel kansen als bedreigingen). De ontwikkelingen op digitaal gebied zorgen er ook voor dat onze werkzaamheden vernieuwend en uitdagend blijven.”

Ilse Nanne-Raijmakers

Wat vind je vooral leuk aan het accountantsberoep?

“Het contact met klanten en collega's vind ik erg leuk. Ik krijg veel energie van het begeleiden en coachen van assistenten binnen onze organisatie. Als accountant neem je een kijkje in de keuken bij veel verschillende organisaties. Dit is erg leerzaam en zorgt voor veel afwisseling in het werk.”

Wat voor soort organisatie is Audit Service Plus?

“Audit Service Plus is een audit-only organisatie die is gespecialiseerd in het uitvoeren van controleopdrachten, beoordelingsopdrachten en hieraan verwante opdrachten met de focus op het mkb. Naast het zelfstandig uitvoeren van auditwerkzaamheden voeren wij ook wettelijke controles uit voor klanten van accountantskantoren zonder Wta-vergunning.”

Hoe gaat je werkgever om met de combinatie van werk en privé?

“Als kersverse moeder vind ik een goede werk-privébalans belangrijk. Bij Audit Service Plus is het mogelijk om parttime te werken. Hierdoor heb ik naast mijn werk in de controlepraktijk voldoende tijd voor mijn gezin. Binnen de bedrijfscultuur is parttime werken geaccepteerd, zowel mijn vrouwelijke als mannelijke collega's maken van deze mogelijkheid gebruik.”

Sinds het coronavirus ons in de greep houdt, neemt de NBA online bij nieuwe accountants de beroepseed af. Sinds oktober gaat dat in een gewijzigde vorm, waarbij een groep nieuwe accountants gezamenlijk de eed aflegt. Hun aanhang kan daar (eveneens online) getuige van zijn.

Op 15 januari 2021 legden 20 geslaagden online de eed af:

Norma Bonten, Julia Glasbeek, Nicole van der Helm, Jeffrey Raymond van der Hoeven, Tim Jansen, Sabriye Karaulu, Joost van de Kleut, Juri Koudijs, Marco de Munck, Ilse Nanne-Raijmakers, Pim Ploos van Amstel, Daniëlle Jagtap-Raijmakers, Ghislaine Ras, Joey Reekers, Joyce Rijvers, Harry Scheepers, Mieke Schouten, Jordy Siegerink, Jeffrey Vissers en Ruud Wijkhuijs.

Op 29 januari 2021 legden 23 geslaagden online de eed af:

El Hadi El Aidi, Roy Aleman, Annemieke Assenburg van Eijdsen, Ries Bartels, Pieter Blanksma, Alexandra Dragusi, Liza Groenveld, Stephanie Groothuizen, René den Hartog, Jeroen Jacobs, Henry Kuijer, Kees Labrijn, Nando Leijten, Merenique van der Made, William Marinissen, Linda Meily, Anne van der Meulen, Jennifer Ngai, Karla Oosting-Vochteloo, Pim Volmeijer, Ronald Watzeels, Kristian Wiegel, Hamdi Yücesan.

ALURE ONLINE PRACTICE MANAGEMENT

ONZE KRACHT ZIT IN HET AANSLUITEN OP DE PROCESSEN VAN DE ACCOUNTANT

Met Alure Online Practice Management automatiseert het accountantskantoor eenvoudig en betaalbaar haar backoffice. Dat volledig geïntegreerd met Basecone, dé standaard op het gebied van digitale documentverwerking, en Twinfield Boekhouden. Operations Manager Frank Neerhof van Wolters Kluwer Tax & Accounting Nederland:

“De kracht zit niet alleen in de software, maar ook in hoe wij met kennis van het accountantskantoor aansluiten op de processen.”

Sinds de lancering van Alure Online kan de practice management-tool op meer en meer belangstelling rekenen. “We hebben er nog maar beperkt ruchtbaarheid aan gegeven, maar bestaande en nieuwe klanten zijn nu al zeer geïnteresseerd. We krijgen van hen als feedback dat dit goed aansluit bij de manier van werken van het accountantskantoor. Dat gaat van CRM en activiteiten- en tijdsregistratie tot aan facturering, documentmanagement, planning en campagnemanagement. Dankbaar

is vooral dat gegevens in het pakket gegevens proactief kunnen worden gedeeld, waardoor je data niet nog een keer hoeft in te vullen. Dat komt de datakwaliteit en de efficiëntie ten goede.”

NIEUW: DOCUMENT SIGNING

Nieuw in Alure Online is *document signing*. Neerhof: “Daarmee kun je snel, efficiënt en digitaal alle opdrachtbevestigingen voor de aankomende periode regelen. Of andere documenten door de klant

laten ondertekenen. Via het portaal van het accountantskantoor, maar ook via e-mail of via een bericht op de telefoon. De getekende documenten komen vervolgens weer terug, waarna je de gegevens aan Digipoort kunt aanleveren. Alure Online zorgt dat het kantoor gedurende de *signing cyclus* continu inzicht houdt in de status.”

In coronatijden waarin veel thuis wordt gewerkt, blijkt dat uitermate handig. Maar de signing gaat verder dan dat. “Stel, je wilt drie documenten ondertekend hebben door vijf mensen intern en extern. Daar zitten twee documenten bij om door te lezen. Dan kun je dat in een automatisch proces regelen. Alure is hier traditioneel sterk in. We begrijpen hoe accountantskantoren georganiseerd zijn en hebben daar onze software op ingericht.”

SPECIFIEKE BRANCHEKENNIS

Niet alleen kennis van de accountancy is verwerkt in de software, ook specifieke kennis van branches.

Aanvraag NOW 1, 2 en 3 regelingen

Dat Alure Online Practice Management van toegevoegde waarde is voor het accountantskantoor, werd bewezen bij de talloze aanvragen voor NOW 1, 2 en 3. Neerhof: “Op tijd indienen en geen deadlines missen. Dat was in dit kader zeer belangrijk. Met Alure Online kun je de voortgang registreren en monitoren. Daarbij kun je als accountantskantoor via Twinfield Samenwerken ook de benodigde gegevens delen met klanten. Je houdt samen inzicht in de deadlines en de status van de acties. Binnen Twinfield Samenwerken zijn voor de verschillende NOW-aanvragen workflow templates ingericht. Zo help je elkaar de klus op tijd te klaren. Als je zo kort op de bal speelt, kun je snel dergelijke trajecten inregelen.”

“Denk aan agrarische ondernemers. Een hele specifieke klantengroep voor accountants. Vaak maken ze gebruik van Basecone en Twinfield Boekhouden voor de bedrijfsadministratie. Relevante gegevens rollen zo door naar Alure Online. Van het verwerken van de factuur met specifieke gegevens zoals gewicht, aantallen en oormerknummers tot aan het verrijken van de data met EDI-Circle. Zo kunnen wij automatisch een boekingsvoorstel doen dat hangt aan de vennoten van het bedrijf. Op basis daarvan gaan de gegevens naar een activamodule, waarin je de mogelijkheid hebt om economisch, fiscaal en commercieel af te schrijven. De medewerker van het accountantskantoor

opent eenvoudig de klantadministratie via Alure Online. Dat biedt het gemak en de meerwaarde van het slim integreren en gebruiken van de data in het kantoorproces.”

GEGEVENS IN ÉÉN KEER OVER

Neerhof noemt de agrarische sector, maar voorbeelden zijn in alle sectoren beschikbaar, zoals zorg, retail of de horeca. “Zonder te overdrijven zijn we het meest complete, specifiek op accountantskantoren gefocuste practice management-systeem”, zegt Neerhof. “Integratie met onze andere systemen, Basecone, Twinfield Boekhouden en Twinfield Samenwerken, staat bij ons daarbij

op nummer één. Zo haal je echt meer efficiency uit de combinatie van de verschillende Wolters Kluwer-tools.” Dat wil niet zeggen dat Alure Online alleen met haar zustersystemen kan samenwerken. “Integendeel. We zetten echt de klant voorop. We koppelen daarom met zoveel mogelijk boekhoud- en branchepakketten en verrijken de data voor een ultiem klantinzicht.”

SAMEN MET KLANTEN ONTWIKKELEN

Alure Online heeft samen met klanten een zogeheten roadmap ontwikkeld. “We kijken samen naar de wensen en behoeften van de markt en verbeteren op basis daarvan onze software. Maar we gaan verder dan dat: ook partnerships worden op die manier bekeken. We werken met partners samen waarbij we niet de techniek maar de klant voorop zetten. Dat levert de accountant gemak en tijd op”, legt Neerhof uit. “We ontwikkelen bijvoorbeeld inzichten over de bedrijfsprestaties van de klant van de accountant. Met die inzichten kan de accountant zijn of haar klant weer beter adviseren. Zo maken we het verschil.”

Dat is wezenlijk anders dan met generieke software. Neerhof tot slot: “Bij ons heb je de specifieke oplossing die rekening houdt met het vak van de accountant, maar ook met de branche waarin hij of zij opereert. We hebben de expertoplossing in huis. Kortom, de kracht van Alure Online zit in de rijke functionaliteit, gekoppeld aan hoe wij met kennis van het accountantskantoor aansluiten op de processen.”

Demo van Alure Online

Met Alure Online automatiseer je als accountant of boekhouder eenvoudig en betaalbaar de backoffice van je kantoor. Van CRM, activiteiten- en tijdregistratie, facturering tot documentmanagement, planning en campagne management. Boek een demo via <https://www.wolterskluwer.com/nl-nl/solutions/alure-online-practice-management>

De Beek 9-15
3871 MS Hoevelaken
Tel: 033 467 70 01
info@twinfield.com
www.twinfield.nl

Van wettelijke controle via schermdelen, tot NOW-onderzoek doen met onderbezette teams: alles is dit seizoen anders voor accountants. Ondanks de druk is de digitalisering in crisistijd ook interessant. "Via het scherm ben je geneigd om snel *to the point* te komen."

TEKST HENK VLAMING BEELD ANP / ROBIN UTRECHT, SHUTTERSTOCK

Corona laat accountants grote stappen zetten in de digitale wereld

"Er komt veel extra werk op ons af", zegt Patrick van de Langenberg van accountantskantoor Van Herwijnen Kreston. "We doen 750 jaarrekeningen. Ongeveer tien procent van onze klanten heeft een NOW-aanvraag gedaan, die elk maximaal twee extra verantwoordingsmomenten hebben. Dat zijn 150 extra bewerkingen die samenlopen met de jaarrekeningcyclus en die grotendeels in de eerste helft van het jaar moeten worden gedaan. Twintig procent extra werk, maar we hebben geen twintig procent extra capaciteit."

Het drukke seizoen van accountants is dit jaar extra druk door alle NOW-verklaringen die ze moeten opstellen. Het werk gebeurt veel op afstand, controles vragen daardoor extra alertheid en onzekere klanten vragen meer aandacht dan normaal. Dat terwijl kantoren lijden aan onderbezetting en coronamaatregelen de saamhorigheid ontwrichten.

Werken op afstand

"Leidinggeven op afstand is niet ideaal", zegt Ton Joosten van Contour Accountants. "Ons management werkt daarom vanuit kantoor. Naar ervaren medewerkers hebben we geen omkijken, die kunnen prima thuiswerken. Maar jonge mensen die moeten worden opgeleid hebben veel vragen die je snel wilt

beantwoorden, zonder dat je eerst een overleg in Teams moet opzetten, of een mailwisseling moet afhandelen."

Over thuiswerken hebben de meeste kantoren goede afspraken gemaakt. Voor werken op kantoor gelden strikte regels. "Afstand houden, looproutes volgen, daar spreken we onze mensen op aan", zegt Joosten. "Maar ze zijn volwassen en goed opgeleid, ze weten hoe ze ermee moeten omgaan."

Hoe anders was dat bij de eerste lockdown, toen moest contactloos werken met spoed worden uitgevonden. Medewerkers durfden nauwelijks naar kantoor te komen, beeldbellen was betrekkelijk nieuw, niemand die wist hoe je dat effectief in moest zetten. "We werden overspeld met wat er vaktechnisch op ons af kwam", vertelt Carolijn Smit van Verder Fiscaal Specialisten en Accountants. "De vraag was hoe we controles op afstand inrichtten. Wat zijn de gevolgen van corona voor de continuïteitsveronderstelling van klanten?"

Vanaf de eerste dag was er een dagelijkse opstart via Teams. "Dat ging goed, maar we hadden aanvankelijk zoveel overleg via Teams dat we aan werken bijna niet meer toe kwamen. Dat hebben we dus anders aangepakt. Niet iedereen hoeft bij elk overleg aan te haken." →

Persoonlijk contact met de klant is belangrijker geworden, er valt veel meer te bespreken met klanten in coronatijd.

De technische aspecten van werken op afstand hebben kantoren wel onder de knie. Maar niet alles is vervangbaar door Teams of Zoom, zo geven de meeste accountants aan. “Normaal zit je van maandag tot donderdag bij de controleklant, dan loop je bij een vraag zo even bij de directeur of de boekhouding naar binnen. Maar op afstand verlopen de contacten meer planmatig. Via het scherm ben je geneigd om snel *to the point* te komen. De relatie aangaan is minder gemakkelijk.”

Dat persoonlijk contact met de klant is juist belangrijker geworden, want er valt veel meer te bespreken met klanten in het coronatijdperk, zegt Ton Joosten. “Neem de continuïteitsverklaring, die gaf je voor een jaar. Nu kun je niet eens meer twee maanden vooruitkijken. Je gaat veel meer in gesprek met de ondernemer en je moet langer doorvragen. Dat betekent dat je meer moet doen voor hetzelfde werk. Doe je dat alleen op afstand, dan zie ik dat als een risico voor de controle.”

In steeds meer kantoren keert voorzichtig het werken op locatie weer terug. “Dat werkt nu eenmaal beter dan vanuit huis”, zegt John van der Laan van Keystone Accountants. “De angst om ziek te worden is minder, iedereen wil goede wil tonen. We hebben de bovenverdieping erbij gehuurd om extra werkplekken te hebben en veilig werken te faciliteren.”

Efficiency

Efficiënt werken is juist nu geen luxe meer maar noodzaak, vinden de accountants. De vele NOW-onderzoeken die voor bedrijven moeten worden uitgevoerd stuwen de werkdruk op. Niet alleen vanwege de vele extra uren, maar ook omdat het werk anders en intensiever is dan het controleren van jaarrekeningen. “Er geldt voor de NOW-regeling een gedetailleerd controleprotocol met meer dan zestig handelingen”, zegt Hugo Hollander van Share Impact Accountants. “Je moet er heel veel voor inlezen, terwijl de aparte controlestandaard misschien ook binnen bestaande regelgeving had gepast.”

De technologie biedt de helpende hand, heeft hij gemerkt. “Alle financiële informatie is gescand, de boekhouding is digitaal. Je klant kan alles laten zien via scherm delen. Voor het waarnemen op locatie laat je iemand met een video of een webcam door het bedrijf lopen. Dat is krachtiger dan wanneer je er op locatie naar kijkt over iemands schouder. Via screenshots leg je vast wat je ziet. Dit is nog nieuw, we moeten eraan wennen, maar ons werk is het controleren, dat verandert niet.”

Maar het denkwerk kan niet worden geautomatiseerd, vervolgt Hollander. NOW-onderzoeken vragen om diepgang. “Die maken dit werk heel arbeidsintensief. Neem de afgrenzing van omzettransacties in de tijd, die is belangrijk. Krijgt een ondernemer vijf ton aan NOW-steun, dan moet je goed nagaan of facturen uit juni toch niet thuis horen in juli. Bij de jaarrekeningcontrole is een verschuiving binnen het tijdsbestek van een jaar niet zo erg. Maar bij de NOW-regeling kan die het verschil maken tussen te veel of te weinig steun die de ondernemer aanvraagt. Dat kan leiden tot een schuld of een vordering. Je moet heel goed opletten dat er op deze manier geen materiële fouten komen in de jaarrekening. Dit lukt niet met grote stappen snel thuis.”

Tijdrovend en kostbaar

Ondanks het vele werk en de bijzondere omstandigheden ziet vrijwel geen enkel kantoor de NOW-verklaringen als een welkom extra centje. Integendeel, ze zijn tijdrovend en kostbaar, zegt Carolijn Smit. “Want we moeten er veel voor doen wat we niet helemaal in rekening brengen bij de klant. Wel de uren die we werken aan de opdracht, maar niet het bestuderen van de regelgeving, zoals de webinars

Voor werken op kantoor gelden strikte regels.

die we volgen over de controleaanpak. Het geeft druk op de planning, daarom doen we dit alleen voor bestaande klanten. We gaan er niet de boer mee op."

Boze reacties over de rekening? Smit heeft ze nog niet gehoord. "Het maatschappelijk aspect van de NOW-regeling begrijpen ondernemers best", zegt ze. "Dat daarop controle plaatsvindt, vinden ze alleen maar logisch." Zolang ze maar wel de accountant kunnen bereiken, merkt Joosten. Een accountant op afstand, daar zitten ze niet op te wachten. "Ze zijn onzeker, ze willen persoonlijk advies. Soms nemen ze geen genoegen met digitaal overleg, dan willen ze langskomen, vaker dan vroeger. De contacten zijn ook intensiever. Maar het zijn ook dankbare gesprekken. Soms zien klanten weer nieuw perspectief."

Zolang je maar op een menselijke manier communiceert, zegt John van der Laan. "Niet als een politieagent die de

regels en de gevolgen opsomt. Dit contact vraagt veel energie, maar het is belangrijk om te weten wat er echt leeft in de organisatie. De cultuur van je klant moet je als accountant beleven voor je *professional judgment*. Hiervoor heb je niet alleen cijfers nodig, maar ook gevoel."

Houd je daarentegen de boot af, dan kan de relatie snel verslechteren, waarschuwt Patrick van de Langenberg. "Je verliest de verbinding met je klant. Merk je dat er hobbels komen in het contact, dan is dat een alarmsignaal. Aarzel niet om je klant te bezoeken. Zeker de grotere bedrijven bieden prima omstandigheden waar je veilig en goed je werk kan doen."

Planning

Door het nieuwe werk, de scherpe deadlines en het werken op afstand voelt menig kantoor het gemis van voldoende handen. "We moeten nóg beter plannen dan normaal", zegt John van der Laan. "Klanten die geen NOW-verklaringen nodig hebben en die geen deadlines hebben bij banken, schuiven we in goed overleg naar achteren. Maar dan nog zitten er lange werkdagen tussen."

Bij Contour besteden ze werk noodgedwongen uit, zegt Ton Joosten. "Daarnaast hebben we een *freelancer* ingeschakeld. Anders lukt het niet om de werkzaamheden af te ronden binnen de gestelde termijnen."

Uiteindelijk krijgen de meeste kantoren hun planning rond, maar die blijft fragiel. "Mijn grootste zorg is dat iedereen het volhoudt", zegt Patrick van de Langenberg. Valt er iemand uit, dan hebben we een flinke uitdaging."

De druk in de kantoren is merkbaar bij de medewerkers, merkt Joosten. "Vooral op geestelijk vlak. Ik leg wat vaker het contact met ze, als ze er zijn loop ik bij ze langs. Het sociale aspect is juist wat hen bindt aan een mkb-kantoor en dat staat nu onder druk. We proberen het op te vangen met positieve activiteiten, zoals een *online pubquiz*, een kaartje of andere attenties."

"Maar", zegt Carolijn Smit, "het is soms ook wel weer een interessante tijd. Niets gaat nog op de automatische piloot, alles moet je weer opnieuw uitzoeken en kijken wat werkt. Dat maakt deze periode ook heel leerzaam".

"Dit moet niet te lang meer duren", besluit Hugo Hollander. "We hebben als accountants een sociaal vak, we missen het contact met collega's en het praatje bij het koffieapparaat. Maar we hebben wel een grote stap gemaakt in de digitale wereld. Ik ben benieuwd wat we daarvan bewaren als deze periode voorbij is." ←

NBA helpt u met de **overgang** naar een **nieuw** PE-systeem

Online NBA PE-portfolio

De NBA heeft een online PE-tool ontwikkeld waarin u per kalenderjaar uw PE-portfolio kunt bijhouden.

Blogs

In een serie blogartikelen gaan we dieper in op dit nieuwe systeem. We bespreken de voordelen, de valkuilen, en hoe u het beste werkt aan uw PE-portfolio.

Voorbeeld portfolio

Om u te helpen bij het invullen van uw PE-portfolio hebben we een PE-portfoliovoorbeeld uitgewerkt.

Verdiepingscursussen

Voor praktische workshops kunt u onder andere terecht bij NBA Opleidingen.

Animaties

Bekijk in korte video's wat het nieuwe PE-systeem inhoudt en hoe u PE-activiteiten in uw PE-Portfolio moet opnemen.

Handleiding PE-model

In deze handleiding leest u hoe u in 5 stappen uw eigen PE-portfolio kunt opstellen.

Zelfevaluatie

Deze tool ondersteunt u bij het formuleren van passende leerdoelen en het selecteren van de juiste leeractiviteiten die aansluiten bij uw werkzaamheden.

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

NBA

Bekijk www.nba.nl/pe voor alle informatie

Een aansprekend dilemma, zoals eerder aan NBA-leden voorgelegd via de DilemmApp. De DilemmApp (blauwe icoontje) is beschikbaar in de appstores voor Android en Apple. Verificatiecode voor inloggen: Accountant. Meer dilemma's via nba.nl.

DILEMMA:

NOOD BREEKT WET

U bent controlerend accountant van een in Europa opererende handelsonderneming. Vanwege het coronavirus heeft deze klant veel omzet misgelopen. De cfo van het bedrijf deelt mee dat haar filialen in België op Tweede Kerstdag geopend zullen zijn. Tweede Kerstdag valt dit jaar op een woensdag en dat biedt gelegenheid om de gemiste omzet (beperkt) in te halen.

De cfo negeert hiermee dat Tweede Kerstdag een dag is waarop de filialen in België normaliter zijn gesloten en dat afwijken van reguliere openingdagen in strijd is met de lokale regelgeving. Wat doet u?

1 U geeft direct uw opdracht terug.

2 U wijst de cfo op zijn onethisch gedrag en benadrukt dat u uw dienstverlening aan uw cliënt niet kunt voortzetten, wanneer zij bewust lokale regelgeving overtreden.

3 U verzoekt de cfo deze voorgenomen handelswijze te herzien en benadrukt het belang van naleving van regelgeving. U blijft uw cliënt bedienen, maar zult omstreeks Tweede Kerstdag via internet wel checken of de filialen in België al dan niet zijn geopend en waar nodig een melding bij het bevoegde gezag doen.

4 U begrijpt de businessmotieven achter deze eenmalige overtreding van lokale regelgeving en onderneemt geen verdere actie.

Uitkomst

In de NBA DilemmApp kiest het merendeel, 63 procent, voor optie 3. Slechts één procent van de stemmers gaat voor de eerste optie. Een groter deel, 24 procent, kiest voor optie 2 en twaalf procent voor optie 4. Met deze stemmen wordt in 46 procent van de gevallen een persoonlijk belang gediend, in 35 procent een organisatorisch belang. De overige negentien procent draagt bij aan een maatschappelijk belang.

Een kwart meent dus dat het bewust overtreden van lokale regelgeving onethisch gedrag is en een reden om de dienstverlening te stoppen. "Het zou naïef zijn om te denken dat de lokale overheid hiervan geen kennis zou krijgen en maatregelen zal nemen. In de geest van NOCLAR zou je zeer waarschijnlijk de opdracht terug moeten geven en inderdaad melding moeten maken."

Vijftig tinten grijs

"Het is niet de taak, noch de bevoegdheid van de controlerend accountant om de naleving van lokale openingstijden te controleren en te sanctioneren", meent een respondent. "De antwoorden zijn disproportioneel. De enige juiste oplossing staat er niet bij, namelijk de cliënt adviseren om in overleg met bevoegd gezag mogelijkheden te onderzoeken."

"Het antwoord is 50 shades of grey", vindt een ander. Wel wijzen op het risico van een administratieve boete en vastleggen dat dit gesprek heeft plaatsgevonden. "Als accountant ben je geen politieagent. Ik zou de cfo wel vragen om over de risico's na te denken."

Nmbrs®

De salaris- & HR software voor elk type dienstverlener

- ✓ Van administrateur naar adviseur met de rapportages van Nmbrs®;
- ✓ Werk efficiënter door samen te werken met jouw klant in één omgeving;
- ✓ Breidt de dienstverlening uit met de nieuwste HR functionaliteiten;
- ✓ Door de nieuwste technologieën altijd een paar stappen voor.

Probeer 30 dagen gratis
www.nmbrs.nl

Nmbrs B.V. | Naritaweg 70 - 1043 BZ Amsterdam | T. +31 (0) 85 888 9961

ONAFHANKELIJKE SAMENWERKING IN CONTROLE

Binnen Audit Service Plus houden we ons uitsluitend bezig met het uitvoeren van (wettelijke) controles van jaarrekeningen en soortgelijke financiële verantwoordingen en overige assurance opdrachten. Tevens zijn we een gewaardeerde samenwerkingspartner voor accountantskantoren die ervoor kiezen hun assurance praktijk te outsourcen. Wij onderscheiden ons door ons werk op kwalitatief hoog niveau uit te voeren. Daarbij spreken wij de taal van de (MKB) ondernemer en staan we dichtbij de business van onze klanten.

Zoek jij een uitdagende baan met veel flexibiliteit, die ook ruimte biedt voor een leven naast je werk? Werk jij graag samen met een enthousiast en goed opgeleid team waarbij je medeverantwoordelijk bent voor een gevarieerd klantenpakket? Heb je feeling voor deelgebieden binnen de organisatie zoals vaktechniek of automatisering? Dan zit je bij ons goed! Geïnteresseerd? We staan altijd open voor een goed gesprek.

Verlengde Velmolen 8 Rijksweg Noord 45 info@auditserviceplus.nl
5406 NT UDEN 6162 AB GELEEN www.auditserviceplus.nl
T 0413 334 636 T 046 423 5454

**AUDIT
SERVICE
PLUS**

#KLOOIENMETCOMPUTERS

ARNOUT VAN KEMPEN OVER ROMMELEN IN EEN DIGITALE WERELD

Aan het begin van deze serie heb ik al eens geadviseerd een Raspberry Pi aan te schaffen. Op dat moment was de Pi 4B, met Raspbian als besturings-systeem, de voor de hand liggende keuze. Inmiddels is ook de Pi 400 te koop, waarbij je in feite een complete computer koopt, met toetsenbordje, muis en meegeleverd besturingssysteem. Wie nog geen Pi heeft en wel wil mee-klooien, zou daar zeker naar moeten kijken.

Een tweede ontwikkeling is dat het besturingssysteem langzaam verandert en inmiddels ook een nieuwe naam heeft gekregen: Pi OS. Inhoudelijk maakt dat voor het gebruik nauwelijks verschil, zoals ook de 4B en de 400 voor deze serie volledig inwisselbaar zijn. Ik zal de typenummers niet meer noemen hierna als ze niet relevant zijn. Voor wie op internet gaat zoeken is het dus wel goed te weten dat de aanduidingen inwisselbaar zijn.

Goed, nu naar Python op de Pi. De simpelste manier om met Python te beginnen op de Pi is vanuit de GUI, de grafische shell ofwel de desktop. Linksboven in de desktop zit de menuknop, daaronder de optie Programming en daaronder zouden zowel Python 2 als Python 3 zichtbaar moeten zijn.

Helaas is Python 3 niet *backward compatible* met Python 2 en dat betekent dat we een keuze moeten maken. Het voordeel van versie 2 is dat veel informatie beschikbaar is op internet en dat ook **veel** bestaande code in versie 2 is geschreven. Voordeel van versie 3 is dat deze langer zal worden ondersteund. Aangezien ik blanco begin, kies ik voor versie 3 en kan meteen de helft van mijn Python-boekenkast weggooien, omdat die op versie 2 betrekking blijkt te hebben. Gouden tip: eerst kijken voor welke versie iets is, dan pas aanschaffen en gebruiken.

Na het starten van Python 3 opent een window met als titel zo iets als 'Python 3.x.x. Shell'. Bovenin het window wat inleidende tekst, dan een prompt en een cursor, verder is het window leeg. Het simpelste gebruik hier is het invoeren van expressies die direct door Python worden uitgevoerd. Tik 2+2 gevolgd door enter en Python zal correct vertellen dat dat 4 is.

Om al iets meer het gevoel te krijgen dat je met Python bezig bent kun je tikken Print ('Het is wat'), gevolgd door enter. Nog niks hoogstaands, maar toch een eerste echt stukje programmacode.

Als het goed is past de Python Shell kleurcoderingen toe, die

er aan bij moeten dragen dat programmacode beter leesbaar is. Je kan dit in de opties aanpassen, maar voorlopig zou ik het zo laten. Er is over nagedacht en het beter weten kan altijd nog.

Dat wat bij het printcommando tussen haakjes staat wordt weer-gegeven. Staat iets tussen aanhalingstekens, dan wordt dat gezien als een string, een reeks tekens. Zonder de aanhalingstekens ziet Python een expressie die het probeert uit te werken. Dus: Print("3+4") levert 3+4
Print(3+4) levert 7

```
En
a=3
b=4
Print (a+b) levert ook 7
```

In Python geldt een soort afspraak dat 'mooier is beter'. Een manier om je code mooi te maken is het gebruik van duidelijke namen voor variabelen. Losse letters zeggen meestal weinig. Gebruik dus liever namen die iets zeggen over waar je de variabele voor gebruikt. Liever niet r, of t, maar rente of tijd. ←

VRAAG EN AANBOD FINANCIERINGEN BIJ ELKAAR

BRIQWISE BIEDT ALTERNATIEF VOOR ACCOUNTANTS EN HUN ONDERNEMERS

Nu banken op de rem trappen voor financieringen in het mkb, is het voor de accountant een goed moment alternatieven te adviseren. Hetzelfde geldt voor vermogende investeerders die geconfronteerd worden met een negatieve spaarrente. Briqwise biedt een oplossing. Via hun unieke leenplatform verstrekken investeerders financieringen aan ondernemers met een eerste recht van hypotheek op hun vastgoed als zekerheid.

Briqwise komt allerm minst uit de lucht vallen. Oprichters Pieter Porte en Frank van Dongen hebben hun ervaring met commerciële internetplatforms en bancaire kennis bij ABN AMRO samengebracht. Samen hebben ze een online marktplaats opgezet waarop investeerders en ondernemers elkaar vinden voor financieringen. Ondernemers vinden hier een financiering met hun vastgoed als onderpand. Investeerders een veilige belegging, met een mooi rendement en geen 'gedoe'. "Gezien de groei van vijf miljoen euro in het eerste jaar en twintig miljoen in het tweede jaar dat we bestaan, is Briqwise een gat in de markt gebleken," zeggen Porte en Van Dongen.

BANKEN TREKKEN ZICH TERUG

Het mes snijdt aan twee kanten, stelt Van Dongen. Hij heeft vijftien jaar ervaring bij ABN AMRO Commercial Banking. "Ik heb het voor mijn ogen zien gebeuren. Banken

Links: Frank van Dongen | rechts: Pieter Porte

trekken zich terug uit de markt voor financieringen in het mkb. Daardoor zitten veel ondernemers met de handen in het haar. Wat moet ik nu? Accountants die wij voor onze financieringen spreken zien dat ook. Wij zijn voor hen en hun ondernemers een alternatief. Daarbij staat de financiering tegen een fatsoenlijk rentetarief en gunstige voorwaarden voorop."

Aan de andere kant is er de investeerder, vaak een oud-ondernemer of een family office, die rendement wil maken. "Ook daar merken we dat de accountant als adviseur nauw is betrokken. Vaak hebben zij hard gewerkt voor hun vermogen en willen ze een manier aanboren om toch rendement te maken. Zeker nu zij bij banken een negatieve spaarrente moeten betalen.

Wij bieden hen een behoorlijk rendement, met als zekerheid de steunen van het vastgoed."

ZONDER GEDOE FINANCIEREN

Briqwise brengt beide partijen bij elkaar. De financieringen op het platform zijn per investeerder minimaal 100.000 euro, de grootste tot nu tot 1,5 miljoen euro. Briqwise is dus geen crowdfunder maar een *peer to peer*-platform. Van Dongen: "Eén investeerder verstrekt één financiering. Het is ook mogelijk om in een clubdeal met twee of drie investeerders een financiering te verstrekken. Ook dan blijft de minimale inleg 100.000 euro per investeerder en heeft iedere investeerder het eerste recht van hypotheek. We zitten op 300.000 euro gemiddeld. Bedragen waar de gemiddelde bank de deur voor dicht gooit, maar waar wij een mooie rol spelen." Porte: "Het regelen van een financiering gaat heel eenvoudig, zonder gedoe, via ons platform. Als basis voor de beoordeling van de financiering gebruiken we een taxatierapport van het vastgoed en recente jaarrekeningen van de ondernemer. De ondernemer ontvangt na een persoonlijk gesprek, waarbij vaak de accountant aanwezig is, een voorstel voor een bankvrije zakelijke hypotheek met aantrekkelijke voorwaarden en een betaalbare rente."

INVESTERING MET LAAG RISICOPROFIEL

Accountants die investeerders begeleiden, hebben via Briqwise de mogelijkheid om een mooi rendement van zes procent te adviseren. Van Dongen: "Het risicoprofiel is laag door het eerste recht van hypotheek. Daarnaast garandeert Briqwise de maandtermijnen gedurende de gehele looptijd. Dus mocht een ondernemer niet in staat zijn de maandelijkse rente en aflossing te betalen, dan doen wij dat. De investeerder loopt dus geen debiteurenrisico. Hij loopt wel risico op de hoofdsom, maar wordt ook nog beschermd door de lage *Loan To Value* die nooit hoger is dan 75 procent. In de praktijk is deze gemiddeld vijftig procent. Zes procent rendement is veel, maar komt voort uit vraag en aanbod: ondernemers willen graag hun onderneming versterken en zijn bereid zo'n vergoeding te betalen."

HANDS ON FINANCIERINGEN

Tot slot: wat zijn jullie ambities? Porte: "Het belangrijkste is dat we *hands on*-financieringen blijven aanbieden in Nederland waar zowel ondernemers als investeerders baat bij hebben. Uiteindelijk willen we groot worden in dealvolume, maar klein en behapbaar blijven wat betreft het bedrijf. Het buitenland

*Gerrit Veeneman AA RB
Senior Manager Samenstellpraktijk
Boon Accountants Belastingadviseurs*

"We kennen de heren en het concept van Briqwise nu al een geruime tijd en hebben het bedrijf een solide groei zien maken. Hun financiële product is een welkome oplossing voor de vraagstukken die spelen bij investeerders en mkb-ondernemers. Of het nu gaat om veilig beleggen of het organiseren van een bedrijfsfinanciering. Via hun platform is een financiering voor onze mkb-relaties eenvoudig en snel gerealiseerd. Een aantal relaties van ons kantoor hebben reeds naar tevredenheid zaken gedaan met Briqwise."

lonkt. We gaan ons concept daar ook uitrollen. Maar *first things first*. We concentreren ons op de Nederlandse markt. Daar alleen al is een hele wereld te winnen nu banken het mkb links laten liggen."

Financiering regelen zonder gedoe?

Accountants die hun ondernemende klanten willen adviseren over het snel en eenvoudig regelen van een financiering of hun vermogende klanten willen adviseren over een mooi rendement met een laag risico, kunnen terecht op de partnerpagina van het platform: www.briqwise.com/accountants/

Postbus 9
3600 AA Maarssen
Tel: 085 130 3786
info@briqwise.com
www.briqwise.com

A man with short brown hair, wearing a bright yellow blazer over a dark turtleneck and blue jeans, stands on a wooden balcony. He is leaning on the dark wood railing and looking towards the camera with a slight smile. The balcony has ornate balusters. Above him, another similar balcony is visible, curving around the upper part of the room. The walls are white and feature a large, light-colored relief sculpture. A white door is visible on the left. The lighting is warm, with spotlights visible on the ceiling.

Het Jaar Verslagen doet niet aan *naming and shaming*

Ruud Vergoossen, hoogleraar externe verslaggeving aan Nyenrode Business Universiteit en de Universiteit Maastricht, nam na vijftientig jaar afscheid als redactievoorzitter van Het Jaar Verslagen, het jaarlijkse jaarverslagenonderzoek van de NBA. "Ik zal de discussies missen."

TEKST **PETER STEEMAN** BEELD **MARJA BROUWER**

Ook de presentatie van de vijftiengste editie van Het Jaar Verslagen, op 15 december 2020, was noodgedwongen online, net als zoveel andere evenementen momenteel. Ruud Vergoossen reikte het eerste exemplaar 'virtueel' uit aan AFM-bestuurder Hanzo van Beusekom. Vergoossen blikt terug op de reeks.

Hoe kwam het jaarlijkse onderzoek op je pad?

"Ik was in maart 1996 net begonnen bij het NIVRA. We hadden het idee periodiek jaarverslagen te onderzoeken. Dat werd al gedaan, maar niet regelmatig. Er was ook een jaarlijks onderzoek van de Erasmusuniversiteit. Die twee initiatieven hebben we gecombineerd en nieuw leven ingeblazen. De focus lag in de beginjaren vooral op de interpretatie en toepassing van IFRS. Die was toen nog niet verplicht. Later zijn we ons breder gaan oriënteren. We kijken nu ook naar buitenlandse beursfondsen, bedrijven die niet zijn onderworpen aan IFRS, organisaties zonder winstoogmerk en bijzondere bedrijfstakken. Het doel van Het Jaar Verslagen is nog steeds hetzelfde: verslag doen van de kwaliteit van de jaarverslaggeving. Hoe kan je de regels het beste toepassen? We zoeken met opzet *best* en *good practices* en geen *bad practices*. We doen niet aan *naming and shaming*. Als je zegt dat een bedrijf het verkeerd doet, vel je impliciet ook een oordeel over de accountant die de jaarrekening controleert. Dat vergt een veel diepgravender onderzoek, waarbij ook die collega-accountant moet worden gehoord. Anders ga je in tegen de beroepsregels."

Jaarverslagen worden steeds dikker en complexer. Gaat dat niet ten koste van hun relevantie als informatiebron?

"Ze zijn inderdaad complex. De bestuursvoorzitter van Unilever zei twintig jaar geleden al dat hij zijn eigen jaarrekening nog maar half begreep. Zolang je maar een goede cfo hebt, denk ik dan. Je kan natuurlijk een publieksvriendelijker jaarverslag maken, maar de wereld is nu eenmaal complex. Toen ik eind jaren tachtig voor mijn promotieonderzoek jaarverslagen opvroeg waren dat compacte boekjes. De bestuurdersbeloning was bijvoorbeeld een kleine alinea in het jaarverslag van een beursfonds. Vandaag de dag zijn remuneratierapporten een boekwerk op zich. Van iedere bestuurder wordt precies uit de doeken gedaan wat zijn beloning is. De verslaggeving wordt niet alleen steeds dieper, maar ook steeds breder. Er is meer

**'We zoeken met opzet
best en good practices en
geen bad practices.'**

aandacht voor niet-financiële verslaggeving zoals milieu en integriteit. Het is de kunst de relevante zaken uit een jaarverslag te halen en die te combineren met andere informatiebronnen, zoals kwartaal- en persberichten. In dat proces zijn analisten en journalisten belangrijke intermediairs. Het is denk ik onmogelijk om de resultaten van een multinational op een eenvoudige manier samen te voegen in een geconsolideerde jaarrekening. Het gaat er om dat de informatie - hoe complex ook - beschikbaar is. Voor een goede analyse van een onderneming heb je nog steeds een jaarverslag nodig. Het is een verantwoordingsdocument van het gevoerde beleid en de resultaten. Gecontroleerd door de accountant. Hoe meer informatie publiekelijk beschikbaar is, hoe efficiënter de financiële markt."

Wat valt op als je die 25 jaar overziet?

"Dat bepaalde thema's een lange adem hebben. Ik schreef in 1989 mijn eerste artikel over leaseclassificatie. Wanneer moet je een leaseovereenkomst in de jaarrekening opnemen? Financiële leasecontracten, die je kan zien als het kopen →

‘Voor een goede analyse van een onderneming heb je nog steeds een jaarverslag nodig.’

van een actief met geleend geld, werden in de jaarrekening opgenomen. Operationele leasecontracten, in feite huur-overeenkomsten, bleven erbuiten. Dat zorgde er bijvoorbeeld voor dat vliegtuigmaatschappijen geen vliegtuigen op hun balans hadden staan. Dat is prettig voor de solvabiliteitsratio, maar het geeft natuurlijk geen goed inzicht. Het heeft dertig jaar geduurd voordat de IASB het verplicht stelde dat alle leasecontracten op de balans moeten komen. In een kwart eeuw is waardering tegen reële waarde of *fair value* ook veel belangrijker geworden, maar die is niet altijd even makkelijk te bepalen. Van een aandeel dat beursgenoteerd is kan je de reële waarde makkelijk bepalen, maar zonder marktnotering wordt het ineens een stuk complexer. Wat brengt een actief in de toekomst op? Daarvoor moet je een inschatting maken van de toekomstige kasstromen die het genereert. Die moet je contant maken tegen een discountingsvoet die ook weer een schatting is. Er zitten zoveel schattingselementen in het opstellen van een jaarrekening, dat de winst onder de streep eigenlijk ook maar een schatting is. Het is allemaal niet zo makkelijk.”

Is er ook sprake van een pendule-effect? Discussies die na verloop van tijd opnieuw de kop opsteken?

“Ja, bijvoorbeeld over *goodwill* die je betaalt bij een overname. Die werd vroeger door de overnemende partij op de balans opgenomen en afgeschreven. Toen kwam IFRS die bepaalt dat je *goodwill* in de balans moet opnemen zonder systematische afschrijving, maar je moet wel ieder jaar de waarde ervan bepalen. Nu zie je dat er stemmen opgaan om de *goodwill* weer periodiek af te schrijven. Die discussie

HET JAAR 2019 VERSLAGEN

De vijftiende editie van Het Jaar Verslagen verscheen op 15 december 2020. De uitgave bevat acht artikelen over elementen van de verslaggeving van ondernemingen. Ruud Vergoossen heeft als voorzitter van de redactie inmiddels het stokje overgegeven aan Arjan Brouwer, partner bij PwC en hoogleraar externe verslaggeving aan de VU.

De uitgave Het Jaar 2019 Verslagen is (evenals eerdere edities) digitaal beschikbaar via de website van het MAB.

wordt aangejaagd door de brexit. Frankrijk en Duitsland zijn van oudsher veel conservatiever op het gebied van verslaggeving dan Nederland en het Verenigd Koninkrijk. De uittrading van Groot-Brittannië kan trouwens een breder effect hebben. Waarom zouden we nog IFRS hanteren in de EU? Die regelgeving wordt voorbereid door de IASB, een orgaan dat is gevestigd in Londen. Die stad ligt niet eens meer in de EU.”

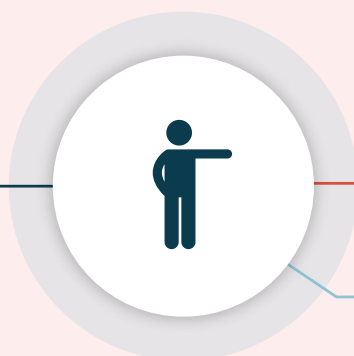
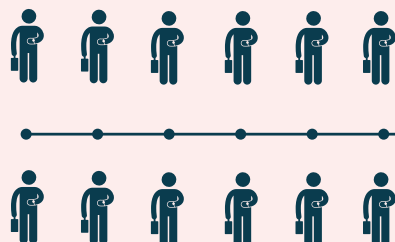
Wat zal je missen?

“De discussies. Het is leuk om met elkaar over verslaggeving te praten. Als redactieraad stellen we de onderzoeksvragen vast waarbij we auteurs zoeken. We geven ze in het uitwerken veel vrijheid. Wel combineren we voor ieder artikel altijd auteurs met een verschillende achtergrond. Een auteur die aan de universiteit is verbonden en een ander aan een accountantskantoor. Zo leer je van elkaars inzichten. Wat ik niet zal missen zijn de deadlines. Om in december te publiceren moeten de conceptartikelen in augustus en september klaar zijn. Elke zomer moet je auteurs achter de broek zitten die in hun vakantie wel iets anders willen doen.” ←

BECIJFERD: DERDE PERIODE NOW-REGELING

Het kabinet tracht met een breed pakket aan steunmaatregelen de economie tijdens de coronacrisis overeind te houden. Ook van de derde ronde van de tijdelijke Noodmaatregel Overbrugging voor Werkgelegenheid (NOW) wordt weer veel gebruik gemaakt.

81.322 aanvragen

3.842 afgewezen

77.480 toegekend

Verwacht totaalbedrag aan voorschotten

2,8 miljard

Gemiddeld opgegeven verwachte omzetverlies

51,5%

Aantal betrokken werknemers

1,3 miljoen

Top 5 sectoren naar aantal toegekende aanvragen

Horeca en catering

Aantal werkgevers

20.243

Gemiddeld opgegeven omzetverlies

68,5%

Detailhandel

18.621

44,5%

Overige commerciële dienstverlening

10.524

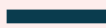

50,9%

Metaalindustrie, installatie, voertuigen

6.316

36,1%

Zorg en welzijn

5.792

47,0%

Top 5 sectoren naar verstrekte eerste voorschotbetalingen

(totaal 927 miljoen euro)

Horeca en catering

206 miljoen euro

Overige commerciële dienstverlening

145 miljoen euro

Vervoer en logistiek

116 miljoen euro

Detailhandel

97 miljoen euro

Metaalindustrie, installatie, voertuigen

87 miljoen euro

Bedrijfsomvang

Aantal werknemers

< 10

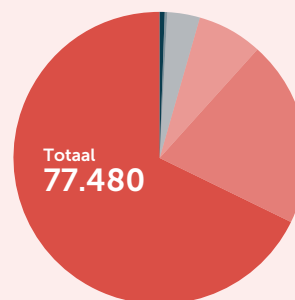
10 - 25

26 - 50

51 - 150

151 - 250

251 of meer

Aantal werkgevers

52.371

15.913

5.640

2.748

376

432

Bron: UWV

Dit voorjaar uw kennis verbreden en op de hoogte zijn van actuele ontwikkelingen?

Volg dan een webinar bij NBA Opleidingen.

Speciaal voor u uitgelicht
2 nieuwe webinars

Webinar Sustainable finance

NBA Opleidingen biedt in samenwerking met University of Groningen Business School (UGBS) een aantal online modules over verschillende aspecten van duurzaam ondernemen. Dit webinar gaat over wet- en regelgeving in het kader van het Europese programma over Sustainable finance. Bovendien komen de implicaties voor transparantie in jaarverslaggeving van zowel financiële instellingen als ondernemingen aan bod.

Datum 15 en 22 april 2021
Docent prof. dr. Nancy Kamp-Roelands RA

Webinar Verbeteren en vernieuwen in tijden van Corona

Uw klant heeft behoefte aan een sparringpartner, zeker in deze moeilijke tijden. Hoe kunt u helpen met heldere, toekomstgerichte adviezen, gebaseerd op een gefundeerde aanpak? Door Covid-2019 verandert de wereld nog sneller om ons heen. Hoe wordt u een betere gesprekspartner? Hoe brengt u voor de ondernemer structuur aan in de keuzemogelijkheden? Hoe kijkt u verder dan alleen de cijfers en helpt u klanten daadwerkelijk bij het verbeteren en vernieuwen van hun business? In deze training leert u op een praktische manier het overzicht te bewaren aan de hand van 4 scenario's en 9 bouwstenen. Een praktische aanpak die geschikt is voor iedere accountant om nog meer uit het gesprek te halen met zijn klant!

Datum 10 juni 2021
Docent drs. ing. Gert Romme

Heeft u vragen? Bel of mail ons, wij helpen u graag! 020 30 10 330 / opleidingen@nba.nl
Bekijk het cursusaanbod op www.nbaopleidingen.nl

Opleidingen

NBA

DOCUDRAMA

Enron: The Smartest Guys in the Room (2005)

TEKST LUC QUADACKERS

Een van de 'affaires' die de afgelopen decennia een diepe indruk hebben achtergelaten, is het Enron-schandaal uit 2001. De hersenpaadjes van onbegrip laaien fluks weer op bij het zien van de schokkende (maar sfeervolle) documentaire *The Smartest Guys in the Room*.

Er zijn nadelen verbonden aan het blind volgen van leiders ten behoeve van eigen gewin, het jezelf verheven voelen ten koste van anderen en het heilig geloven in marktwerking. Deze documentaire is in dat kader een *must see*. Zelfzuchtige narcistische leiders en discipelen die *coûte que coûte* de beurskoers van een voller wordende doos lege hulzen blijven opkrikken. En die uiteindelijk zonder enige scrupules pensioenpotten van hardwerkende arbeiders leegeten en juichend van opwinding een reeks elektriciteitscrises in Californië veroorzaken. Je broek zakt helemaal af.

Hoofdpersonen zijn alfamannetjes Ken Lay (*chairman*), Jeffrey Skilling (*ceo*), de ongrijpbare Lou Pai en Andy Fastow (*cfo*). Ze leiden levens vol zelfzucht, overmoed, glamour, risico, weelde, adrenaline en geld. Karrevrachten vol geld. Die overigens vooral het bedrijf verlaten, of er

zelfs nooit aanbelden. Banken, accountants en advocaten snoepen allen gretig mee uit de gesuggereerde hoorn des overvloeds. En zoals altijd: de meesten komen ermee weg.

Uiteindelijk sterft hoofdverdachte Ken Lay voor afronding van zijn proces, Jeffrey Skilling krijgt tien jaar strafreductie (te veel gedoe joh, al die rechtszaken) en loopt sinds 2019 alweer vrij rond. Lou Pai vertrekt als enige 'op tijd' en casht naar verluidt 350 miljoen dollar, terwijl vrijwel niemand hem ooit op kantoor heeft gezien. Cfo Andy Fastow zat zijn straf uit en toert nu de wereld rond. Bij een lezing van hem die ik in Maastricht bijwoonde kreeg hij een staande ovatie. Om te huilen.

Een vraag van een Fortune-journaliste legt uiteindelijk de bijl aan de wortels van het enorme Enron-luchtkasteel: "Waar verdient Enron eigenlijk zijn geld mee?" Die vraag had blijkbaar niemand eerder publiekelijk durven stellen. En dat terwijl de reclameslogan van Enron toch was: *Ask why!* Een documentaire over de donkere krochten van de menselijke geest, maar ook over het misbruiken (en misschien wel de ethische onmacht) van de accountancy.

Waarom generalisten verder komen

'Om echt iets goed te kunnen moet je tienduizend uur doelbewust en gespecialiseerd trainen om er een specialist in te worden, en zo jong mogelijk beginnen graag.' In de afgelopen decennia was dit een sterk mantra voor sporters, muzikanten, wetenschappers en eigenlijk iedereen die een expert wilde worden.

Wetenschapsjournalist David Epstein heeft hier een duidelijke mening over. Onzin, eerst jezelf verbreden en pas later specialiseren biedt veel meer kansen. Zijn mening heeft hij verpakt in een leeswaardig boek waarin hij een lans breekt voor generalisten.

Volgens Epstein is in elk geval een aantal punten van belang. Begin breed, of je nu atleet of wetenschapper of wat dan ook wilt worden, proef eerst eens van diverse kanten wat er

allemaal mogelijk is. Ontwikkel aldus een brede persoonlijke en professionele kennis. Specialiseer pas later en durf dus ook een laatbloei te zijn.

Ook heel belangrijk; wees niet bang om een carrière switch te maken. Epstein noemt een mooi voorbeeld van een *US Navy Seal* (gespecialiseerde militaire commando) die bedrijfskunde en openbaar bestuur gaat studeren. Of wat dacht u van Vincent van Gogh. Die heeft eerst jarenlang verschillende baantjes gehad en amateuristisch aangekladderd voordat het op latere leeftijd echt wat met hem werd. En hoe!

Een mooi actueel voorbeeld uit de sport is wielrenner Matthieu van der Poel. Niet alleen is hij succesvol in drie verschillende disciplines van het wielrennen; veldrijden, mountainbiken en het klassieke wegwielrennen, in zijn jonge jaren heeft hij ook andere sporten beoefend. Hij was naar zeggen een talentvolle voetballer. Niet zozeer vanaf lage leeftijd

specialiseren maar eerst breed ontwikkelen dus. En ontzettend veel lol hebben in wat je doet. Die reputatie heeft Van der Poel ook.

Ook Epstein gebruikt voorbeelden van sporters die een brede basis hebben en dat zijn niet de minste. Een beroemd voorbeeld is tennisser Roger Federer. Interessant is nu juist om Federer te vergelijken met golfer Tiger Woods die van jongs af aan enkel met golfen bezig is geweest. Beiden hebben de absolute top bereikt maar via duidelijk verschillende routes. Epstein ontkent ook niet dat van jongs af aan specialiseren tot een zeldzaam hoog niveau kan leiden maar naar zijn sterke overtuiging is de route 'Federer' beter en ook door meer specialisten gebruikt dan we soms denken.

Van belang is hier ook het verschil tussen vriendelijke en boosaardige leeromgevingen. In de eerste is de *Umwelt* duidelijk en vaak ook onveranderlijk. Mooie voorbeelden zijn schaken of vioolspelen. Daarentegen zijn de zogenaamde boosaardige leeromgevingen - daar zouden we eigenlijk een positiever woord voor moeten verzinnen - veranderlijk. Deze omgevingen reflecteren ook veel meer de huidige wereld die snel schakelt en bijna continu in beweging is. En juist in zo'n omgeving en wereld is een brede basis heel belangrijk en kan de specialisatie wel later volgen.

En laten we ook het 'lol maken' niet vergeten. Epstein beschrijft het belang van veel verschillende sporten beoefenen als een 'proeftuin' voor jonge sporters. En ook creatievelingen hebben vaak baat om het aloude gezegde 'twaalf ambachten en dertien ongelukken' in de praktijk te brengen.

Als we zo vrij zijn om eens naar de accountancy te kijken levert Epstein dus prima argumenten aan om de accountancystudie vooral breed te houden en specialisaties pas in een later stadium of in een post master te doen.

Misschien klinkt het ook wel logisch; als de wereld steeds complexer wordt is kennis en beheersing van meerdere vaardigheden alleen maar handiger. Uiteindelijk heeft de wereld volgens Epstein het meest aan mensen met een brede belangstelling. Waarvan acte.

David Epstein: Waarom generalisten verder komen, Prometheus 2020. ISBN 978 90 446 4365 7.

Als je begrijpt wat ik bedoel

Geen toespeling op de beroemde animatiefilm over Olivier B. Bommel en Tom Poes - alhoewel die het zeker waard zou zijn, maar dit terzijde... - maar een leuk boekje over het schrijven van een begrijpelijke, heldere en overtuigende tekst.

En laten we eerlijk zijn, daarvoor kunnen accountants wel een paar goede tips gebruiken. Alleen in de perceptie al behoren de schrijfsels van deze beroepsgroep niet tot de meest uitnodigende.

Als het om de begrijpelijkheid van teksten gaat die door accountants worden gebezigd zijn er ruwweg twee kampen. In het eerste kamp bevinden zich de 'vaktechnen' (*excusez le mot* maar zo noemen ze zichzelf ook vaak...) die elke zin lang uitspinnen, driedubbel omdraaien om zoveel mogelijk details te benoemen en de nodige vaktermen gebruiken zonder verdere uitleg. "Want we schrijven onze standaarden toch immers voor een beperkte en gekwalificeerde doelgroep."

Dat is op zich zeker waar maar er is ook een tweede kamp dat zich meer en meer bewust is dat accountants veel meer de taal van het brede publiek moeten spreken. Die standaarden? Ja die mogen vaktermen gebruiken maar een beetje prettiger opgeschreven kan ook geen kwaad. Met name echter de producten die voor het maatschappelijk verkeer zijn bestemd (de diverse verklaringen etc.) die mogen echt wel wat toegankelijker worden geformuleerd.

Maar daar is zeker wat aan te doen. Entree dit boekje van Lemmens, met maar liefst 101 schrijftips handig gegroepeerd in hoofdstukjes als 'stijl', 'beeldspraak', 'publiek' en 'valkuilen'. Voor accountants zijn er al snel de nodige tips te herkennen zoals: "Beperk vaktaal tot de juiste context" en "Houd zinnen overzichtelijk voor je lezer".

En ook nog eens een heel hoofdstuk over nut en noodzaak van het gebruik van Engels. Is naar de mening van Lemmens niet altijd verkeerd maar bedenk heel goed waarom je het doet. En daar zijn de meningen in accountancyland ook nog steeds behoorlijk over verdeeld. Moeten we die mooie termen uit de nieuwste Exposure Draft van bijvoorbeeld IFAC 1 op 1 overnemen want de meeste accountants - en zeker die in de internationale praktijken werken - kennen die termen echt wel, of moeten we alles knalhard in het Nederlands omzetten? Zijn we met *sustainability* of met duurzaamheid bezig?

Enfin, fijne tips en goed leesbaar opgeschreven (dat zou overigens eens niet zo zijn in dit boek!). Een nuttig tussendoortje.

Marcel Lemmens: *Als je begrijpt wat ik bedoel - 101 regels voor het schrijven van heldere en overtuigende teksten*, Haystack 2020, ISBN 9789461264220.

ELLY'S BOEKBLOG

Duurzaam kapitalisme

Duurzaamheid en kapitalisme? Niet te verenigen, betogen velen. Maar Willem Schramade, expert duurzame financiering en docent aan de EUR, denkt dat het wel kan. In dit uitstekende boek legt hij uit hoe.

In zijn inleiding gaat hij diep in op ons waardebegrip en geeft een aansprekend voorbeeld van het verschil tussen prijs en waarde: goud is duur, maar je kunt er eigenlijk niets mee; water daarentegen kost bijna niets, maar je kunt niet zonder. Wat is waardevoller? Het is de aanloop naar zijn Waardenvenster, met financiële, sociale en ecologische waarden. Economische activiteiten moeten waarde creëren in alle drie categorieën. Hoe dat dan precies kan, legt hij uit in praktische hoofdstukken waarin bedrijfsleven, financiële instellingen, overheid en wijzelf centraal staan. Hierbij komen ook *true price* en verslaggeving uitgebreid aan de orde.

Gelukkig beweert Schamade niet dat we de huidige ecologische problemen wel eventjes oplossen, wel geeft hij aan hoe kapitalisme ondersteunend kan zijn aan duurzaamheid. Hij heeft veel inzichten uit vele boeken en andere bronnen bij elkaar gebracht tot een goed lopend en, wat mij betreft, overtuigend verhaal. Wat me opviel: de publicatiejaren van die bronnen. Er wordt al jaren over dit onderwerp geschreven, maar pas de laatste tijd is het *mainstream* geworden. Eindelijk! Sterk in dit boek zijn de vele voorbeelden. Zo las ik met interesse over de ideeën voor een niet-anonieme effectenbeurs, wat loyaliteit en langetermijndenken zou kunnen bevorderen. Blue City in Rotterdam is een voorbeeld van de combi missie - zakelijkheid. Eén van de initiatieven daar is het verzamelen van koffieprut van de horeca, daar oesterzwammen mee kweken en die weer terug verkopen aan de horeca. De vrijkomende CO2 wordt bij de productie van een voedingssupplement gebruikt en de schimmeldraden voor verpakkingsmateriaal. Circulair en winstgevend! Ik denk dat het kan, duurzaam en kapitalistisch. Wat denk jij?

Willem Schramade: *Duurzaam kapitalisme*.
ISBN 978 94 6156 260 9

Elly Stroo Cloeck is project- en interimmanager GRC, audit en accountancy. Ze schrijft recensies en samenvattingen van managementboeken, te vinden op 1001managementboeken.nl.

Kwartiermakers: ‘Maatregelen op schema, intenties omzetten in daden’

De accountancy heeft goede intenties en laat veelbelovende activiteiten zien om de kwaliteit van wettelijke controles te verbeteren. Er zijn echter nog wel “vraagtekens bij het omzetten van intenties in daden”.

Zo vatten kwartiermakers Marlies de Vries en Chris Fonteijn hun halfjaarlijkse rapportage samen in een brief aan de minister van Financiën. De nadruk van de kwartiermakers lag op het (nader) kennismaken met de sector, het in gang zetten van onderzoeken naar structuurmodellen en het in kaart brengen van mogelijke *audit quality indicators*. In de rapportage constateren

zij dat “op alle onderdelen stappen gezet zijn” en dat de uitvoering van de aangekondigde verbetermaatregelen daarmee “vooralsnog op schema ligt”. Ook gaan ze nader in op de rol van de accountant bij fraude en op de invloed van de coronacrisis op de werkdruk van accountants en de eventuele gevolgen daarvan voor de controlekwaliteit.

Volgens de kwartiermakers is er rondom de voortgang en samenhang van alle verbetermaatregelen een “constructieve dialoog” tussen en met het ministerie van Financiën, AFM, NBA en SRA. De overdracht van het toezicht naar de AFM is daarin ook een belangrijk onderwerp van gesprek. De rapportage van de kwartiermakers is beschikbaar via hun LinkedIn-pagina.

Aanbevelingen voor rapporteren over fraude in de controleverklaring

De Werkgroep Fraude van de NBA onderzocht vijftig controleverklaringen over 2019 en 2018 bij AEX- en AMX-fondsen. Op basis daarvan geeft de werkgroep aanbevelingen voor de controleverklaringen, om die (zo mogelijk al) voor 2020 toe te passen.

Uit het onderzoek blijkt dat accountants in 44 van de vijftig controleverklaringen bij de jaarrekeningen 2019 van de AMX- en AEX-fondsen al in een afzonderlijke paragraaf over (de risico's op) fraude rapporteren en 41 keer ook over (risico's van) overtreding van wet- en regelgeving. Opvallend is dat, waar accountants relatief vaak rapporteren over fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving, ondernemingen op dit punt nog terughoudend zijn. Het onderwerp wordt maar in veertien van de vijftig onderzochte bestuursverslagen benoemd.

Het NBA-bestuur heeft eerder in een brief aan de Tweede Kamer aangegeven dat accountants op termijn verplicht worden om in hun controleverklaring aan te geven welke werkzaamheden zijn verricht in het kader van frauderisico's en de eventuele bevindingen. Hiervoor vindt in 2021 een pilot plaats, gericht op invoering in 2022.

Aanbevelingen

De Werkgroep Fraude doet tien aanbevelingen om controleverklaringen op het onderdeel fraude-

(risico's) en het overtreden van wet- en regelgeving verder te verbeteren. Zoals het opnemen van een paragraaf waarin wordt ingegaan op de risico's op fraude en overtredingen van wet- en regelgeving. Als sprake is van een specifiek en (hoog) significant risico, moet dat worden benoemd als *key audit matter* (KAM). Ook moet de auditrespons ten aanzien van dat frauderisico worden beschreven, plus eventuele bevindingen. Verder moet worden aangegeven of forensische specialisten zijn ingezet en in welke fase van de controle.

Hoewel de aanbevelingen zijn bedoeld voor controleverklaringen bij organisaties van openbaar belang (oob's), roept de Werkgroep Fraude accountantsorganisaties op om deze ook toe te passen bij niet-oob's en om ervaringen te delen met de werkgroep. Meer informatie over het onderzoek is beschikbaar via het Dashboard Accountancy, te vinden op nba.nl.

NBA Opleidingen **helpt u gratis** bij het **samenstellen** van uw **PE-Portfolio**

Opleidingen

Sinds 1 januari zijn alle accountants over naar het nieuwe PE-systeem. Maak het u zelf gemakkelijk en gebruik de gratis NBA Opleidingen PE-tool.

Bekijk zelf de voordelen:

- Gratis gebruik van de NBA Opleidingen PE-tool
- Eenvoudig in te loggen via www.nbaopleidingen.nl
- Makkelijk bijhouden van de voortgang van jouw ontwikkelactiviteiten
- De leerdoelen en leeractiviteiten staan op één plek
- Geef uw collega's of werkgever inzage in uw plan
- Makkelijk uploaden van deelnamebewijzen en andere bijlagen in de tool
- De tool is ook beschikbaar in app-vorm

Lees meer informatie op www.nbaopleidingen.nl/pe-tool

De Nederlandse regering trekt miljarden uit om ondernemingen te steunen tijdens de coronacrisis.

Grote en kleine bedrijven, instellingen en organisaties. Geld om de economie te redden, wat tegelijk een zware wissel trekt op ons allemaal. Want het is belastinggeld van alle Nederlanders.

Accountants helpen ondernemers om deze storm te doorstaan. Ook bij de verantwoording van overheidssteun, waaraan hoge eisen worden gesteld. Met het kabinet is afgesproken dat accountants kijken of het klopt.

Kritisch en zorgvuldig. In het belang van de ondernemer én in het publiek belang. Daar mag Nederland op rekenen.

NEDERLAND MAG REKENEN OP **ZIJN** **ACCOUNTANTS**

Scan de code voor meer informatie over de verantwoording van de NOW-regeling en het standpunt dat de NBA hierover inneemt.

Of ga naar nba.nl/nowstandpunt

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

NBA

**NEDERLAND
REKENT
OP ZIJN
ACCOUNTANTS**

Ledenvergadering stemt in met governanceplannen

De algemene ledenvergadering van de NBA stemde op 14 december 2020 in ruime meerderheid voor de plannen voor een nieuwe governance van de beroepsorganisatie. De ALV werd online gehouden en bijgewoond door circa vierhonderd leden.

De NBA vroeg de leden om tijdens de vergadering in te stemmen met het verzoek aan de minister van Financiën om een wetsvoorstel in te dienen, gericht op vernieuwing van de beroepsorganisatie. Doel is om een organisatie neer te zetten die flexibel is en ook aantrekkelijk voor een nieuwe generatie beroepsgenoten. Ruim 72 procent van de leden stemde

voor de plannen voor de nieuwe inrichting van de NBA.

Als nieuwe plaatsvervangend NBA-voorzitter werd gekozen bestuurslid Esther van der Vleuten. Ook stemde de vergadering in met een tijdelijke uitbreiding van het aantal bestuursleden (van zeven naar acht) per juni 2021, in verband met de

inwerktijd voor een nieuwe NBA-voorzitter. Hiervoor heeft de NBA een vacature gepubliceerd.

De vergadering stemde verder in met de begroting van de NBA voor 2021. De ledenvergadering is terug te kijken via het YouTube-kanaal van de NBA.

NBA vraagt aandacht voor rol accountant bij NOW

De NBA vroeg eind januari in een paginagrote advertentie in de landelijke dagbladen aandacht voor de rol van de accountant en voor het publiek belang van de NOW-toetsing. Tegelijk heeft de NBA aan minister Koolmees uitstel gevraagd voor indiening van de NOW-verantwoording.

Die advertentie, die op 21 en 22 januari verscheen in het FD, De Telegraaf, NRC, De Volkskrant, AD en Trouw, volgde op de publicatie van een formeel standpunt van de NBA over de

suggestie dat accountants hoge facturen zouden neerleggen bij ondernemers die het toch al zo zwaar hebben, in een ingezonden brief in het FD "onjuist".

Verzoek om uitstel

De NBA heeft daarnaast in een brief aan minister Koolmees van SZW gevraagd om uitstel tot 31 oktober 2021, voor het indienen van de NOW-verantwoording en de bijbehorende verklaring. Dit in verband met zorgen over vertraging bij de uitvoering van NOW-audits. Over de kwestie is door NBA-voorzitter Marco van der Vegte contact opgenomen met minister Koolmees.

NOW-regeling en de accountantswerkzaamheden. De advertentie is bedoeld als signaal naar ondernemers en de belastingbetaler, maar ook een hart onder de riem van alle accountants, aldus de NBA.

Berichtgeving in de media over de kosten van accountants rondom de toetsing van NOW-verantwoordingen zorgde bij veel NBA-leden voor onrust. Voorzitter Marco van der Vegte noemde de

Stuurgroep Publiek Belang zet in op fraude, continuïteit en vernieuwing audit

Het vergroten van de relevantie van het 'auditberoep' staat centraal in het programma voor 2021-2023 van de Stuurgroep Publiek Belang.

De stuurgroep richt zich in het meerjarenplan op drie projecten: fraude, continuïteit en vernieuwing van de audit. Ook wordt verder gewerkt aan de kwaliteitsverbetering van

de audit, met name waar het gaat om transparantie en verantwoording en een kwaliteitsgerichte cultuur.

Verder wil de stuurgroep externe stakeholders meer betrekken bij het opstellen en uitvoeren van de agenda. "Die externe blik past bij de andere manier van werken die we gaan toepassen", aldus NBA-voorzitter Marco van der Vegte.

De Stuurgroep Publiek Belang is het samenwerkingsverband tussen vertegenwoordigers van vergunninghoudende accountantskantoren en de NBA. Het meerjarenprogramma van de stuurgroep is beschikbaar via nba.nl.

NBA publiceert alert over voldoen aan ESEF-vereisten

De NBA heeft Alert 43 'Vaststellen dat voldaan is aan ESEF-vereisten' gepubliceerd. De alert gaat in op de controle van de verplichting voor met name beursfondsen, om de jaarlijkse financiële verslaggeving in een elektronisch formaat op te stellen.

De ESEF-vereisten (*European Single Electronic Format*) betreffen de specificatie van een uniform elektronisch verslagleggingsformaat. Deze vereisten moeten op grond van een door de Europese Commissie voorgeschreven verplichting worden gebruikt voor de opstelling van jaarlijkse financiële verslagen door 'uitgevende instellingen'.

NBA Alert 43 geeft op het abstractieniveau van een standaard aan wat de accountant moet doen om vast te stellen dat een onderneming aan haar ESEF-verplichtingen heeft voldaan. Het is daarmee geen werkprogramma voor de accountant.

Naast de alert zelf publiceert de NBA ook een 'regelgevend kader', dat aangeeft hoe ESEF is vastgelegd in de wet- en regelgeving en tot welke verplichtingen dit leidt voor de accountant. De alert is beschikbaar via nba.nl.

NBA Community Platform en NBApp live

Eind februari heeft de NBA het NBA Community Platform en de hiervan afgeleide NBApp gelanceerd. Doel is om leden met elkaar te verbinden en kennis te delen.

Het community platform is de start van een nieuwe manier van werken 'voor en door leden' en het eerste zichtbare resultaat van NBA Governance 3.0. De beroepsorganisatie faciliteert met het online platform leden die elkaar willen vinden op expertise en kennis.

Naast onderlinge communicatie is het platform ook gericht op het oprichten van groepen en communities, waarin kan worden samengewerkt aan projecten of kennisproducten. Ook kunnen binnen communities discussies worden

gevoerd over een bepaald thema, of kan onderling kennis worden uitgewisseld.

Toegang tot platform

NBA-leden hebben toegang tot het community platform via

community.nba.nl. Zij kunnen inloggen met dezelfde inlog als voor MijnNBA. Gasten krijgen toegang via een aanmeldformulier. Eenmaal op het platform worden bezoekers via een module verder wegwijs gemaakt.

Het community platform vloeit voort uit aanpassingen in de structuur van de NBA, die in 2018 in de NBA-bestuursvisie en de Vernieuwingsagenda is gepresenteerd. Meer informatie over het nieuwe platform en de bijbehorende app is beschikbaar via nba.nl/communities.

IN HERINNERING HUIB BAAS

(11 november 1943 – 6 november 2020)

Voor zijn indiensttreding bij het NIVRA, in januari 2006, was Huib Baas partner in de controlepraktijk van Deloitte en daarnaast onder meer lid van de toenmalige Raad van Tucht. Na zijn pensionering bij Deloitte wilde hij binnen het NIVRA (later NBA) graag nog een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van wet- en regelgeving voor het accountantsberoep. Huib richtte zich daarbij vooral op de ingrijpend vernieuwde wetgeving voor wettelijke controles en het opzetten van de vernieuwde regelgeving voor accountants, die in 2006 in werking trad (Wta, Wtra en de gedragscode VGC). Ook had Huib een grote rol in het schrijven van verklarende *guidance*, zoals handreikingen. Hij was zeer gemotiveerd en had een hulpvaardige instelling.

Huib was erg geliefd bij zijn collega's, benadrukt Rob Bosman, oud-directeur Vaktechniek van het NIVRA. "Het was een genoegen om met Huib samen te werken, door zijn grote kennis en ervaring met de wet- en regelgeving, maar vooral ook door zijn attitude. Iemand die je kon vertrouwen en op wie je kon bouwen." Ondanks een tik op zijn gezondheid bleef Huib tot eind januari 2015 actief voor de beroepsorganisatie. "Alle reden om dankbaar te zijn voor alles wat hij aan het beroep heeft bijgedragen", aldus Bosman.

Huib Baas was een groot liefhebber van kunst, liefhebbend echtgenoot van Tiny den Besten, vader, schoonvader en een trotse opa. Hij woonde in Stolwijk.

IN MEMORIAM

Met leedwezen maakt het bestuur van de NBA melding van het overlijden van zestien collega's.

- **Huibert Baas RA**, Stolwijk, overleden 6 november 2020, 76 jaar
- **Aike van Beekum RA**, Rotterdam, overleden 22 november 2020, 48 jaar
- **Luc Théodore Marie Brouwers RA**, Sittard, overleden 17 april 2020, 50 jaar
- **Johannes Martinus du Cloo AA**, Vleuten, overleden 7 januari 2021, 71 jaar
- **Leonardus Franciscus Collard RA**, Rosmalen, overleden 21 september 2020, 98 jaar
- **Johannes Theodorus Wilhelmus Geurtz AA**, Bommel, overleden 30 december 2020, 79 jaar
- **Steven Ewoud van Gijzen RA**, Bergen op Zoom, overleden 23 april 2020, 37 jaar
- **Abraham Albert de Groote AA**, Hippolytushoef, overleden 8 juni 2020, 80 jaar
- **Cornelis Maria Wilhelmus van Hooff RA**, Sliedrecht, overleden 8 december 2020, 86 jaar
- **Arij Dirk Kammeraad RA**, Barendrecht, overleden 24 december 2020, 73 jaar
- **Hubertus Gerardus Mattheus van Leeuwen AA**, Boskoop, overleden 30 december 2020, 53 jaar
- **Johannes Albertus van der Meijden AA**, Nootdorp, overleden 27 januari 2021, 74 jaar
- **Maurice Gerardus Wilhelmus Quaedvlieg RA AA**, Monnickendam, overleden 4 augustus 2020, 47 jaar
- **Antonius Eimbertus Petrus Sanders RA**, Eindhoven, overleden 9 januari 2021, 54 jaar
- **Willem Venker RA**, Dalfsen, overleden 24 mei 2020, 92 jaar
- **Christiaan Pieter Vergeer RA**, Breda, overleden 19 januari 2021, 97 jaar

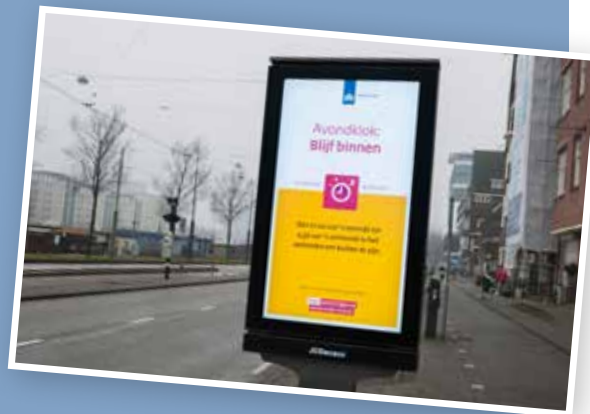

Per saldo

MARC SCHWEPPE

Marc Schweppe is hoofdredacteur van Accountant en Accountant.nl.

Nieuwe inzichten

"De fiets van Tamar staat nog voor de deur", zeg ik tegen mijn echtgenote. Dochterlief is al naar haar slaapkamer. Ik woon in een keurig dorpje aan de Vecht, maar zet een knappe fiets 's nachts toch liever in de afgesloten achtertuin. Het is bijna half tien 's avonds, *spertijd*. Bij het omrijden van de fiets om ons huizenblok check ik toch even of er niet een fanatieke wijkagent net ons straatje heeft uitgekozen voor een controle van de avondklok.

Als degelijke huisvader heb ik er zelf niet zo'n last van, een uitgaansverbod na negen uur. Na een dag lang MS Teams- en Zoomsessies ben je 's avonds blij met een goed boek of Netflix op de bank. Maar toch. Het begint bij velen te knagen, die aanhoudende beperking van onze vrijheid, het gebrek aan sociale contacten, de maandenlange sluiting van de horeca, de donkere winkelpanden. Mijn jongste dochters zitten in de middelbare schoolleeftijd en hebben soms zichtbaar moeite met het volgen van lessen vanuit huis. Hun lontjes worden korter. Zelf mis ik mijn collega's met de dag meer, ondanks een vaste online *standup* samen, elke werkdag om 09.30 uur.

Als dit blad verschijnt zijn we een jaar verder sinds de eerste

'intelligente' lockdown. De huidige ophokplicht duurt langer en voelt zwaarder. Door het donkere winterseizoen, ongetwijfeld, maar vooral door gebrek aan perspectief. Bij de februari-persconferentie van 'Mark & Hugo' geen oproepen meer om "nog even vol te houden", geen "licht aan het eind van de tunnel". Wie dacht dat corona een probleem van 2020 was, weet inmiddels beter. De media schrijven niet meer over lekker thuiswerken, maar over eenzaamheid, gebrek aan werkplezier, depressies en erger. Want ja, het thuishkantoor is misschien efficiënt, maar de mens is een sociaal dier.

Ondertussen groeit de economische schade van de overheidsmaatregelen. Ons eigen communicatiebureau, dat ook de vormgeving van dit blad verzorgt, maakte voor kappersbond ANKO een hartverscheurende oproep aan het kabinet. Nog altijd vallen sommige sectoren tussen wal en schip bij de steunmaatregelen. Het leed van ondernemers door de lockdown is vaak onbeschrijfelijk. Toch houdt het kabinet de coronazorg als vertrekpunt voor haar handelen in deze crisis. Het Outbreak Management Team (OMT) bestaat nog steeds alleen uit artsen en microbiologen. Geen economen, sociologen, onderwijsexperts of ondernemers.

Ook accountants weten inmiddels heel goed dat diversiteit in teamsamenstelling tot nieuwe inzichten kan leiden. Recent kwamen actuarissen met een gericht maar logisch vaccinatie-advies: eerst de mensen prikken die de IC-bedden bezet houden. Een kwestie van rekenen, op basis van beschikbare informatie. Natuurlijk, er is geen *silver bullet* bij de afweging tussen de gezondheid van mensen en die van het land. Maar ondertussen houdt het RIVM zich bezig met strenge richtlijnen voor sneeuwpret en dringt de overheid zelfs door in onze slaapkamer. We staan erbij en kijken ernaar.

Inmiddels wil de premier de impact van de coronamaatregelen op onze gezondheid en de economie beter "in beeld gaan brengen". Dat klinkt als veel vergaderen en dikke rapporten. Ik vrees dat vele duizenden ondernemers die tijd niet meer hebben. ←

accountants hebben Speedbooks helemaal niet nodig

...maar uw klanten wel

U doorgrondt in no-time spreadsheets. Benchmarkt cijfers, past kpi's toe en rekt meerjarenplannen door. Allemaal gesneden koek voor u als specialist. De echte uitdaging komt pas daarna: hoe legt u alles helder uit aan uw klant? Want de meeste van

uw klanten hebben al moeite met het doorgronden van hun eigen cijfers. En vinden het lastig om uw adviezen te interpreteren. Laat staan te begrijpen en ernaar te handelen. Wat uw klanten nodig hebben, is gevoel bij de cijfers. Dat verdienen ze.

Speedbooks vertaalt uw vakkennis naar inzicht voor de klant. En we hoeven u vast niet te vertellen hoe belangrijk een tevreden klant is.

speedbooks
#1 rapportagesoftware

Zeker weten dat het goed gaat?

Inclusief
PE-portfolio
tool

Als accountant wilt u natuurlijk voldoen aan de nieuwe PE-regeling (NVPE). Met een abonnement op PE-Academy is naast uw nascholing, ook alles rondom de nieuwe PE-systematiek goed geregeld. Denk aan handvatten zoals een online instructie over de NVPE, een online PE-portfolio tool en een kant-en-klaar ontwikkelplan met voorbeeld leerdoelen. Met ons uitgebreide online cursusaanbod kunt u flexibel kiezen voor cursussen van hoge kwaliteit die aansluiten op uw opgestelde leerdoelen.

Maak kennis met ons cursusaanbod en probeer een gratis proefcursus:

www.pe-academy.nl/accountant-proef

Alles op één plek

- Onbeperkt toegang tot ruim 260 cursussen
- Kant-en-klaar ontwikkelplan met leerdoelen
- Overzicht van behaalde PE-activiteiten

Bovenop je vakgebied